

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 11 februari 1908, kl. 4 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatsens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet.

(2:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Statsministern, lönefyllnad.

1:o) I den till Riksdagen den 14 januari 1908 aflåtna propositionen ang. statsverkets tillstånd och behof har Kungl. Maj:t i punkten 1 under sjätte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen medgifva, att af det under sjätte hufvudtiteln till lönefyllnad åt statsministern uppförda förslagsanslag af högst 6,500 kronor, statsministern måtte äga att, utöfver den lön honom såsom ledamot af statsrådet eljest tillkomme, uppbära fyllnad, så att hans aflöning i dess helhet komme att uppgå till 21,500 kronor.

Ang. statsministern, lönefyllnad.
[1.]*

De till stöd för framställningen anförda skäl återfinnas å sid. 2 i det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 januari 1908.

Utskottet, som under punkt 2 här nedan hemställer om höjning af lönen för en hvar af de tre statsråden utan departement från 12,000 kronor till 15,000 kronor och som finner det skäligt, att statsministerns

*) Hänvisar till punkt i statsverkspropositionen.

lön, för närvarande utgående med 18,500 kronor, fortfarande må kunna uppgå till ett belopp, som med 6,500 kronor öfverstiger de konsultativa statsrådets löner, får alltså hemställa,

att Riksdagen må medgifva, att af det under sjätte hufvudtiteln till lönefyllnad åt statsministern uppförda förslagsanslag af högst 6,500 kronor, statsministern må äga att, utöfver den lön honom såsom ledamot af statsrådet eljest tillkommer, uppbära fyllnad, så att hans aflöning i dess helhet kommer att uppgå till 21,500 kronor.

Statsråden utan departement.

Ang. höjning
af konsulta-
tiva stats-
rådets löner.

[2.]

2:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att höja lönen för en hvar af de tre statsråden utan departement till 15,000 kronor samt i följd däraf öka anslaget till dessa statsråd, nu 36,000 kronor, med 9,000 kronor till 45,000 kronor.

Beträffande de skäl, som af departementschefen anförts till stöd för den föreslagna löneförhöjningen, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 2 och 3.

Med hänsyn till hvad af departementschefen uttalats angående den af 1907 års Riksdag beslutade förhöjningen af justitierådets löner från 10,000 kronor till 13,000 kronor, har utskottet funnit den nu föreslagna löneförhöjningen för de konsultativa statsråden vara befogad, hvadan utskottet alltså hemställer,

att Riksdagen må höja lönen för en hvar af de tre statsråden utan departement till 15,000 kronor samt i följd däraf öka anslaget till dessa statsråd, nu 36,000 kronor, till 45,000 kronor eller med 9,000 kronor.

Civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

Ang. ökning
af expeditions-
chefens
arfvode.

[3.]

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja det i staten för civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli upptagna anslag till arfvode åt en expeditionschef från dess nuvarande belopp,

7,500 kronor, med 2,100 kronor till 9,600 kronor, däraf 3,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar.

I afseende å denna framställning har departementschefen åberopat hvad chefen för justitiedepartementet till statsrådsprotokollet öfver justitieärenden samma dag anfört i fråga om ökning af expeditionschefernas aflöning, och tillåter sig jämväl utskottet hänvisa till den utredning i ärendet, som återfinnes i sistberörda statsrådsprotokoll sid. 1—3.

Ehuruväl 1907 års Riksdag, under hänvisning till att en allmän lönereglering för ämbets- och tjänstemännen inom Kungl. Maj:ts kansli under den närmaste framtiden torde vara att emotse, afslög ett af enskild motionär då väckt förslag af enahanda innehåll som det nu förevarande, anser dock utskottet, att sedan, på sätt af chefen för justitiedepartementet erinrats, genom de vid samma Riksdag antagna nya lönestaterna för statskontoret och arméförvaltningen begynnelse-aflöningarne för ledamöterna i dylika centrala ämbetsverk bestämts till 8,100 kronor, en förbättring i expeditionschefernas äfven i och för sig efter nuvarande förhållanden allt för knappt tillmätta aflöning icke längre bör uppskjutas. Med afseende å den nu föreslagna åtgärdens provisoriska beskaffenhet har utskottet dock icke ansett arfvodena för expeditionscheferna böra sättas så höga som de af Kungl. Maj:t föreslagna och föreställer sig, att de lämpligen kunna bestämmas till 9,000 kronor, hvarigenom i allt fall dessa ämbetsmän skulle beredas den afsevärda inkomstförhöjningen af 1,500 kronor; och torde af arfvodet samma belopp som af Kungl. Maj:t föreslagits, eller 3,000 kronor, anses motsvara tjänstgöringspenningar.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må höja det i staten för civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli upptagna anslag till arfvode åt en expeditionschef från dess nuvarande belopp, 7,500 kronor, till 9,000 kronor eller med 1,500 kronor, af hvilket arfvode 3,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar.

4:o) Under punkt 4 har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att det i staten för civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli upptagna anslag till amanuenser, vikariatsersättning och renskrifning

*Utskottets
yttrande.*

Ang. höjning
af anslaget till
amanuenser
m. m.

[4.]

m. m. måtte från dess nuvarande belopp, 30,100 kronor, höjas till 46,000 kronor eller med 15,900 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 3—8 i statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Utgifterna å ifrågavarande anslag hafva, enligt statsrådsprotokollet, under år 1907 uppgått till följande belopp:

Amanuensarfvoden	kr. 16,200: —
Vikariatsersättningar	» 4,882: 32
Gratifikationer	» 7,442: —
Renskrift och kvinnliga biträden	» 8,475: 68
	<hr/>
	Summa kr. 37,000: —

hvidan alltså uppstått en brist i anslaget af 6,900 kronor.

Den föreslagna förhöjningen i anslaget, 15,900 kronor, är afsedd att disponeras på följande sätt:

till förhöjning i amanuensarfvodena	kronor 5,000: —
» gratifikationer	» 2,500: —
» renskrift	» 1,500: —
hvertill kommer ett belopp motsvarande ofvanberörda brist i det nu utgående anslaget	» 6,900: —
	<hr/>
	Summa kronor 15,900: —

Beträffande amanuensarfvodena utgöras dessa för närvarande af tio å 1,500 kronor hvardera och ett å 1,200 kronor. Den föreslagna förhöjningen i arfvodena afser, att dessa i allmänhet skulle komma att utgå med 2,000 kronor samt i ett eller annat undantagsfall, såsom vid vederbörandes mer än vanligt långa tjänstetid och trägna tjänstgöring inom departementet, med ett något högre belopp än 2,000 kronor; och har utskottet, med hänsyn till hvad i ärendet blifvit upplyst angående amanuensernas dagliga arbetstid för departementets räkning, i regeln öfverstigande fyra timmar, funnit den sålunda föreslagna arfvodesförhöjningen i det hela icke större än hvad af omständigheterna under nuvarande förhållanden påkallas.

Likaledes har utskottet ej haft något att erinra mot det belopp af 2,500 kronor, som afsetts till beredande af något förhöjda gratifikationer åt de oafönade amanuenserna, hvilka hittills fått åtnöjas med en ersättning, som, beräknad efter arbetstimme, uppgått till högst 60 öre i timmen.

Vidkommande det för de ökade renskrifningskostnaderna beräknade beloppet 1,500 kronor, har utskottet, då en höjning af de för be-

rörda ändamål afsedda medlen synes af behovet påkallad, ej heller i denna del velat motsätta sig den ifrågasatta anslagsförhöjningen. Då utskottet emellertid icke kunnat undgå att fästa uppmärksamheten vid den starka och oafbrutna stegringstendens, som renskrifningskostnaderna inom såväl Kungl. Maj:ts kansli som de centrala ämbetsverken utvisa, har utskottet icke velat underlåta att i detta sammanhang uttala önskvärdheten af att ifrågavarande kostnader må för framtiden i möjligaste mån begränsas; och föreställer sig utskottet, att en väsentlig besparing i förevarande hänseende kan åstadkommas ej mindre genom de utgående expeditionernas affattande i så kort och enkel form som möjligt än äfven genom användande vid utskrifternas verkställande af skrifmaskin i största möjliga utsträckning.

Om än utskottet sålunda icke velat motsätta sig beviljandet af medel till bestridande af här ofvan omförmälda utgifter, har utskottet likväl icke ansett lämpligt att, då lönereglering för Kungl. Maj:ts kansli inom en nära framtid torde komma att äga rum och frågan, i hvilken utsträckning extra arbetskraft bör inom departementen användas samt hvilken ersättning som bör densamma beredas, i sammanhang härmed lära komma under ompröfning, nu ifrågavarande belopp uppföres å ordinarie stat, utan torde detsamma, i afbidan på att berörda frågor vinna sin lösning, endast böra beviljas på extra stat.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande förslag, må till förhöjning af de inom civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arfvoden m. m. på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 15,900 kronor.

Vid bifall till utskottets under punkt 3 gjorda hemställan kommer anslaget till Kungl. Maj:ts kansli i sin helhet att ökas från 91,800 kronor med 1,500 kronor till 93,300 kronor.

Öfverståthållarämbetet.

5:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att höja det å öfverståthållarämbetets stat uppförda anslaget till hyresersättning för öfverståthållarämbetets kanslis ämbetslokal från 3,000 kronor till 11,600 kronor eller med 8,600 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 9--15 i statsrådsprotokollet.

Ang. höjning i anslaget till hyresersättning för öfverståthållarämbetets kanslis ämbetslokal.

Utskottets
yttrande.

Öfverståthållarämbetets kanslis ämbetslokal är för närvarande, såsom af statsrådsprotokollet framgår, inrymd i den Stockholms stad tillhöriga fastigheten n:o 4 vid Myntgatan mot en årlig hyra af 3,000 kronor. Då emellertid fråga uppstått om annan användning af denna fastighet, har förslag väckts om förläggande af kanslilokalerna till den likaledes staden tillhöriga fastigheten n:o 6 i kvarteret Pegasus med adressnummer 6 vid Slottsbacken, hvilken fastighet enligt stadsfullmäktiges beslut skall ombyggas för inrymmande i densamma af lokaler för åtskilliga kommunala institutioner. För beredande af lokaler jämväl för öfverståthållarämbetets kansli fordras nu af staden en årlig hyresersättning af 11,600 kronor. Då utskottet af den i ärendet förebragta utredningen funnit det framgå, att de nuvarande kanslilokalerna äro allt för trånga och att ökadt utrymme förr eller senare måste för kansliet beredas samt de föreslagna nya lokalerna, såvidt utskottet kunnat därom bilda sig ett omdöme, synas lämpliga och ändamålsenliga, har utskottet velat tillstyrka den, sålunda ifrågasatta förflyttningen. Det lärer nämligen otvifvelaktigt åligga staten att bestrida kostnaderna för de af öfverståthållarämbetets lokaler, som äro afsedda för ämbetets verksamhet som statsinstitution, och då, såvidt utskottet kunnat inhämta, endast dylika lokaler äro med det föreliggande förslaget afsedda, har utskottet ej heller ur denna synpunkt något att mot det samma erinra. Beträffande det ifrågasatta hyresbeloppet, 11,600 kronor, synes detta visserligen väl högt, särskildt i jämförelse med den för närvarande utgående hyran, 3,000 kronor, men har utskottet likväl, med hänsyn å ena sidan därtill, att sistnämnda belopp efter nuvarande hyresförhållanden i hufvudstaden lärer få anses ganska lågt och å andra sidan till såväl de stora förmåner i afseende å utrymme och bekvämlighet, som de nya lokalerna erbjuda, som ock därtill att i den begärda hyran ingå kostnaderna för lokalernas uppvärmning, ansett sig böra biträda förslaget jämväl i denna del.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må höja det å öfverståthållarämbetets stat uppförda anslaget till hyresersättning för öfverståthållarämbetets kanslis ämbetslokal från 3,000 kronor till 11,600 kronor, eller med 8,600 kronor.

Vid bifall härtill kommer anslaget till öfverståthållarämbetet att höjas från 87,422 kronor till 96,022 kronor.

Landsstaterna i länen.

6:o) Under punkt 6 har Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att, med afseende å den proposition angående reglering af löneförhållandena m. m. vid landsstaten, Kungl. Maj:t kunde komma att till Riksdagen aflåta, i det för landsstaterna i länen uppförda ordinarie anslag beräkna en förhöjning af 1,032,300 kronor och sålunda beräkna anslaget i dess helhet till 3,771,650 kronor.

Ang.
landsstaterna i
länen.
[6.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Postverket.

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, med afseende å den proposition angående fastställande af utgiftsstater för postverket m. m., som Kungl. Maj:t kunde komma att till Riksdagen aflåta, beräkna postverkets anslag för år 1909, förslagsvis, till 20,340,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen.

Ang.
postverket.
[7.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Telegrafverket.

8:o) Vidare har Kungl. Maj:t under punkt 8 föreslagit Riksdagen att *dels* medgifva, att hvad i § 4 mom. 1:o i aflöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket af den 11 oktober 1907 finnes stadgadt rörande vaktmästare må för tiden från och med den 1 januari 1909 gifvas den ändrade lydelse, statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 januari 1908 innehåller; att de vid samma aflöningsreglemente fogade allmänna grunder till aflöningsförhöjning för icke provisionsberättigad tjänsteman må, hvad angår vaktmästare, likaledes för tiden från och med den 1 januari 1909, erhålla den ändrade lydelse nämnda statsråds-

Ang.
telegraf-
verket.
[8.]

protokoll angifver; att lokaltelefonisten, änkan Ulla Thyberg samt extra ordinarie interurbantefonisten Agda Mathilda Grip må från ingången af år 1908 af telegrafverkets medel uppbära en hvar under sin återstående lifstid, så länge hon lefver ogift, ett årligt understöd till belopp af 300 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnads-pensioner från telegrafverket; att föreståndaren vid telegrafverkets verkstad Per Johan Berglund må förklaras berättigad att från och med den 1 januari 1908, intill dess han såsom sådan kunde varda berättigad till pension, af telegrafverkets medel å indragningsstat årligen uppbära aflöning till belopp af 5,500 kronor, dock med villkor att, därest Berglund efter nämnda dag anställs i rikets, Riksdagens eller kommuns tjänst, han skall vara pliktig att i allo frånträda aflöningen å indragningsstaten, därest den understiger eller är lika med den nya lönen, samt att, därest aflöningen å indragningsstaten öfverstiger berörda nya lön, vidkännas mot den senare svarande afdrag; att å telegrafverket tillhörig tomt i Ludvika må uppföras en telegrafstationsbyggnad för en kostnad icke öfverstigande 43,500 kronor; att till telegrafverket må öfverlätas den riksbanken tillhöriga fastigheten i Kristianstad mot en köpesumma af 173,000 kronor; att för utförande af vissa ombyggnadsarbeten å sistnämnda fastighet må användas ett belopp af 46,000 kronor att utgå af de för anskaffande af lokaler i landsorten för telegrafverkets behof reserverade medel; samt att för anskaffande af lokaler i landsorten för telegrafverkets behof må reserveras ett belopp af 14,500 kronor; *dels*, med godkännande af de enligt berörda statsrådsprotokoll tillstyrkta ändringarna i utgiftsstaterna för telegrafverket, bestämma telegrafverkets anslag, förslagsvis, till 11,115,000 kronor, att utgå direkt af telegrafmedlen, hvarigenom anslaget till telegrafverket skulle ökas med 1,097,000 kronor; *dels* af de utaf 1907 års Riksdag för anskaffande af lokaler för telegrafverkets behof beviljade lånemedel, 3,000,000 kronor anvisa 61,000 kronor för utförande af vissa byggnadsarbeten för utvidgning af telegrafstationens i Malmö lokaler; *dels* ock medgifva, att för telegrafverkets behof må, efter Kungl. Maj:ts pröfning och godkännande, inköpas för byggnadstomter lämpliga fastigheter i Lund, Eskilstuna och Borås, äfvensom att köpeskillingarna för dessa fastigheter må utbetalas af ofvannämnda lånemedel.

Slutsummorna af de för år 1909 föreslagna staterna, jämförda med de för innevarande år af Kungl. Maj:t fastställda, äro, enligt hvad åberopade statsrådsprotokollet gifver vid handen, följande:

	År 1908	År 1909
aflöningstaten	kronor 4,358,920: —	kronor 4,729,230: —
pensions- och understöds- staten	» 306,910: —	» 370,274: —
omkostnadsstaten	» 2,886,130: —	» 3,323,896: —
ränta och amortering	» 1,884,400: —	» 1,990,000: —
fastigheter	» 500,000: —	» 500,000: —
telegraflinjebyggnader	» 35,400: —	» 136,800: —
öfvergångsstat	» 46,240: —	» 53,800: —
indragningsstat	» —	» 11,000: —
tillsammans kronor	10,018,000: —	kronor 11,115,000: —

Af den i statsrådsprotokollet lämnade utredning inhämtas, att det belopp, 1,097,000 kronor, hvarmed enligt Kungl. Maj:ts förslag telegrafverkets utgiftsstaten skulle komma att för år 1909 på det hela ökas, på följande sätt fördelats på de särskilda staterna:

Aflöningsstaten:

å anslagen för telegrafstyrelsen ..	kr. 6,310: —	
å anslagen för linjedistriktet	» 37,820: —	
å anslagen för telegrafdistriktet		
och stationerna	» 285,540: —	
å anslagen för verkstaden	» 900: —	
och å de särskilda anslagen	» 39,740: —	kr. 370,310: —

Pensions- och understödsstaterna:

genom af Kungl. Maj:t beviljade ersättningar för skada till följd af olycksfall i arbetet	» 400: —	
genom uppförande i staten af årliga understöd åt lokaltelefonisten Ulla Thyberg och interurbantelefonisten Agda Mathilda Grip	» 600: —	
å bidraget till telegrafverkets pensionsinrättning	» 31,000: —	
Transport	kr. 32,000: —	kr. 370,310: —

	Transport kr.	32,000: —	kr.	370,310: —
å bidraget till telegrafverkets änke- och pupillkassa	»	20,000: —		
å anslaget till fyllnadspensioner	»	<u>11,364: —</u>	»	63,364: —

Omkostnadsstaten:

till stationers och linjers underhåll	»	390,000: —		
» blanketter, telefonkataloger, skrifter, materialier, böcker, renskrifning m. m.	»	20,000: —		
» hyror	»	10,000: —		
» postporto	»	5,000: —		
» Sveriges bidrag till underhållet af internationella telegrafbyrå i Bern ...	»	500: —		
» diverse utgifter	»	<u>12,266: —</u>	»	437,766: —

Ränta och amortering:

höjning af anslaget med	»	105,600: —		
-------------------------------	---	------------	--	--

Telegraflinjebyggnader:

höjning af anslaget med	»	101,400: —		
-------------------------------	---	------------	--	--

Öfvergångsstaten:

höjning af anslaget med	»	7,560: —		
-------------------------------	---	----------	--	--

Indragningsstaten:

nytt anslag	»	<u>11,000: —</u>		
-------------------	---	------------------	--	--

Summa kr. 1,097,000: —

Telegrafmedlen, som i riksstaten för innevarande år uppförts med 10,080,000 kronor, hafva för år 1909 beräknats till 11,500,000 kronor. Då, på sätt ofvan angifvits, telegrafverkets utgifter enligt staterna för år 1909 af Kungl. Maj:t beräknats till 11,115,000 kronor, skulle alltså inkomsterna komma att öfverstiga utgifterna med 385,000 kronor.

Beträffande de skäl, på hvilka Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag grundats, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 16—81.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom Andra Kammaren af herr *B. Eriksson* i Grängesberg väckt motion (n:o 108), däri föreslagits, att Riksdagen måtte bevilja änkan efter arbetaren *Sven Emil Nyberg* ett årligt understöd af 300 kronor och änkan efter arbetsledaren *Johan Thure Johansson* ett årligt understöd af 440 kronor att utgå af telegrafverkets medel under deras återstående lifstid, så länge de förblifva ogifta.

Beträffande de af motionären till stöd för framställningen anförda skäl, tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Beträffande först Kungl. Maj:ts förslag om ändring i vissa delar af det för telegrafverkets tjänstemän gällande aflöningsreglemente, afser detsamma, såsom af statsrådsprotokollet inhämtas, att bereda de hos telegrafstyrelsen anställda vaktmästarne förhöjning i deras aflöning genom att tilldela dem ytterligare två ålderstillägg. För närvarande åtnjuta ifrågavarande vaktmästare en begynnelseaflöning af 1,140 kronor, hvilken efter 3 och 6 år kan höjas med 120 kronor hvardera gången, så att deras slutaflöning uppgår till 1,380 kronor. Därjämte åtnjuta de beklädnadsersättning med 120 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle de kunna erhålla ytterligare två ålderstillägg det ena efter 9 år å 120 kronor och det andra efter 12 år å 150 kronor, så att deras slutaflöning skulle uppgå till 1,650 kronor. Till stöd för framställningen åberopas hufvudsakligen den omständigheten, att vaktmästarne hos järnvägsstyrelsen med samma dagliga tjänstgöringstid, 7 timmar, som vaktmästarne hos telegrafstyrelsen uppnå en slutaflöning af 1,680 kronor förutom beklädnadsersättning. Då emellertid aflöningsförmånerna för båda de ifrågavarande klasserna af tjänsteinnehafvare fastställdes vid sistlidet års riksdag till de nu utgående något olika beloppen, anser utskottet, att denna olikhet icke kan utgöra tillräckligt skäl att redan innevarande år göra ändring i de så nyligen antagna lönestaterna. Vidare vill utskottet, då en jämförelse äfven gjorts mellan löneförmånerna för statskontorets och telegrafstyrelsens vaktmästare, påpeka, att dessa senares aflöning genom den till dem, såsom ofvan nämnts, utgående beklädnadsersättningen å 120 kronor, i förhållande till de förres löneförmåner ställa sig ej obetydligt gynsamare än hvad den å sid. 21 i statsrådsprotokollet intagna tabellen utvisar. Utskottet anser sig alltså icke kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Utskottets
yttrande.

Då emellertid den föreslagna löneförhöjningen afser allenast ålderstilllägg för ett förhållandevis ringa antal tjänsteinnehafvare, lärer någon nedsättning i den af Kungl. Maj:t beräknade ökningen, 6,310 kronor, i telegrafstyrelsens anslag, och mot hvilken utskottet i öfrigt ej har något att erinra, icke böra ifrågakomma.

I fråga om tillsättande på sätt föreslagits af följande nya tjänsteinnehafvare å linje- och trafikdistrikten samt stationerna, nämligen 2 linjeingenjörer, 1 linjemästare af första lönegraden, 4 linjeförmän af första och 6 af andra lönegraden, 30 reparatörer, 30 telegrafister, 10 vaktföreståndare och 75 interurbantelefonister liksom beträffande öfriga af Kungl. Maj:t föreslagna förändringar i anslagen under aflöningsstaten har utskottet ej heller funnit anledning till erinran.

De under pensions- och indragningsstaterna föreslagna lifräntorna åt lokaltelefonisten Ulla Thyberg och interurbantelefonisten Agda Mathilda Grip har utskottet ansett sig böra förorda.

Beträffande herr Erikssons ofvan omförmälda motion har på sätt af motionären erinrats telegrafstyrelsen hos Kungl. Maj:t gjort framställning om uppförande i telegrafverkets stater för år 1909 af pensioner åt änkorna Nyberg och Johansson, därvid styrelsen anför, bland annat, beträffande aflidne arbetaren Nyberg, att det olycksfall, som medfört hans död, måste anses föranlett af hans arbete i telegrafverkets tjänst, och beträffande aflidne arbetsledaren Johansson, att denne otvifvelaktigt skulle hafva erhållit ordinarie anställning såsom linjemästare, därest han upplefvat ingången af år 1908, och skulle hans änka då varit berättigad till pension af 440 kronor. Såsom af statsrådsprotokollet inhämtas har emellertid departementetschefen — under åberopande hufvudsakligen däraf, att Johansson och Nyberg afidit till följd af olyckshändelser, hvilka icke inträffat under sådana omständigheter, att deras efterlevande kunde anses berättigade till ersättning af telegrafverket enligt lagen den 5 juli 1901, samt af de betänkliga konsekvenser, det skulle kunna medföra att af statsmedel bevilja understöd till änkor efter personer, hvilka själfva icke haft sådan anställning i statens tjänst, att de på grund däraf kunnat blifva berättigade till pension — ej funnit skäl att föreslå proposition till Riksdagen i angifna syftet.

Då frågan, huruvida änkorna Nyberg och Johansson äro ersättningsberättigade enligt lagen den 5 juli 1901, på grund af hvad därom i ärendet förekommit, synes utskottet vara af tvistig beskaffenhet och det icke lär tillkomma utskottet att afgöra, om en sådan rätt tillkommer dem eller icke, anser sig utskottet, på i öfrigt af departementschefen anförda skäl, icke kunna tillstyrka bifall till motionen.

Det under rubriken fastigheter för år 1909 upptagna anslag 500,000 kronor, eller samma belopp som för innevarande år under enahanda titel disponerats, är afsedt att användas på följande sätt:

till telegrafstationsbyggnad i Jönköping	kronor	20,000: —
» » i Hälsingborg	»	170,000: —
» » i Härnösand	»	152,000: —
» gäldande af köpeskillingen för den inköpta fastig- heten i Karlstad	»	100,000: —
» telegrafstationsbyggnad i Ludvika	»	43,500: —
» reserverade medel för anskaffande af lokaler i landsorten	»	14,500: —
	Summa kronor	500,000: —

Till stationsbyggnaden i Jönköping, som jämväl är afsedd att inrymma lokaler för postkontoret i staden, anvisade 1906 års Riksdag 200,000 kronor. Detta belopp har emellertid visat sig otillräckligt och erfordras för ändamålet ytterligare 20,000 kronor. För stationsbyggnaden i Hälsingborg anvisades af 1907 års Riksdag 230,000 kronor, af hvilket belopp för år 1908 disponerats 100,000 kronor, och upptagas i nu föreliggande stat återstående 130,000 kronor jämte ett ytterligare erforderligt belopp af 40,000 kronor eller tillhoppa 170,000 kronor. 1907 års Riksdag anvisade jämväl dels för uppförande af stationsbyggnad i Härnösand högst 252,000 kronor, af hvilket belopp, sedan i 1908 års stat för ändamålet disponerats 100,000 kronor, återstoden 152,000 kronor upptages i nu förevarande stat, dels ock för inköp af en fastighet i Karlstad för telegrafverkets räkning 100,000 kronor att erläggas under år 1909.

Då de föreslagna anslagshöjningarne för stationsbyggnaderna i Jönköping och Hälsingborg, enligt hvad därom i statsrådsprotokollet meddelas, synas vara af behovet påkallade, har utskottet ansett sig böra tillstyrka förslaget i denna del, liksom utskottet ej haft något att erinra, vare sig emot anvisande, helt eller delvis, af förut beviljade anslag eller mot afsättandet, på sätt föreslagits, till reserverade medel för anskaffande af lokaler i landsorten af ett belopp af 14,500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag om uppförande af en stationsbyggnad i Ludvika för en kostnad af högst 43,500 kronor och till inköp af den riksbanken tillhöriga fastigheten i Kristianstad mot en köpesumma af 173,000 kronor, har utskottet, då, enligt hvad departementschefen därom till statsrådsprotokollet meddelat, telegraf- och

telefontrafiken å nämnda platser nått en sådan utveckling, att anskaffandet därstädes af egna lokaler för telegrafverkets behof icke längre utan olägenhet kan uppskjutas, ansett sig böra förorda.

Då emellertid, hvad beträffar fastigheten i Kristianstad, bankofullmäktige gjort sitt erbjudande om densammes försäljning till telegrafverket under villkor, att Riksdagen till försäljningen lämnar sitt bifall, lärer beviljandet af den ifrågasatta köpesumman 173,000 kronor böra ske under förutsättning att den framställning till Riksdagen, som, enligt hvad utskottet inhämtat, inom kort lärer vara att från bankofullmäktige i ämnet förvänta, af Riksdagen bifalles.

Mot förslaget att för utförande af vissa ombyggnadsarbeten å sistnämnda fastighet användes ett belopp af 46,000 kronor att utgå af de för anskaffande af lokaler i landsorten för telegrafverkets behof reserverade medel har utskottet under nyss angifna förutsättning intet att erinra.

Öfriga här ofvan ej omförmälda förslag beträffande telegrafverkets stater liksom ock Kungl. Maj:ts förslag i afseende å inköp för telegrafverkets behof af byggnadstomter i Lund, Eskilstuna och Borås samt anvisande af vissa belopp från de af 1907 års Riksdag för telegrafverkets räkning beviljade lånemedel har utskottet likaledes ansett sig böra förorda.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet, som i detta sammanhang velat uttala den mening, att vid inköp af tomter och uppförande af byggnader för telegrafverkets räkning hänsyn bör tagas till möjligheten att på samma gång tillgodose behofvet af lokaler för andra statens inrättningar å de särskilda orterna, hemställa,

1:o att Kungl. Maj:ts förslag om ändring i § 4 mom. 1:o i aflöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket den 11 oktober 1907 samt de vid samma aflöningsreglemente fogade allmänna grunder till aflöningsförhöjning för icke provisionsberättigad tjänsteman icke må af Riksdagen bifallas;

2:o att Riksdagen, med bifall till hvad af Kungl. Maj:t föreslagits må medgifva,

a) att lokaltelefonisten, änkan Ulla Thyberg samt extra ordinarie interurbantefonisten Agda Mathilda Grip må från ingången af år 1908 af telegrafverkets medel uppbära en hvar under sin återstående lifstid, så länge hon lefver ogift, ett årligt understöd till belopp af 300 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket;

b) att föreståndaren vid telegrafverkets verkstad Per Johan Berglund må förklaras berättigad att från och med den 1 januari 1908, intill dess han såsom sådan kan varda berättigad till pension, af telegrafverkets medel å indragningsstat årligen uppbära aflöning till belopp af 5,500 kronor; dock med villkor att därest Berglund efter nämnda dag anställles i rikets, Riksdagens eller kommuns tjänst, skall han vara pliktig att i allo frånträda aflöningen å indragningsstaten, därest den understiger eller är lika med den nya lönen, samt att, därest aflöningen å indragningsstaten öfverstiger berörda nya lön, vidkännas mot den senare svarande afdrag;

3:o) att herr B. Erikssons ofvan omförmälda motion icke må af Riksdagen bifallas;

4:o) att Riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda förslag må medgifva, att å telegrafverket tillhörig tomt i Ludvika må uppföras en telegrafstationsbyggnad för en kostnad, icke öfverstigande 43,500 kronor;

5:o) att, såvida Riksdagen lämnar sitt tillstånd till att den riksbanken tillhöriga fastigheten i Kristianstad af banken till telegrafverket öfverlåtes, Riksdagen må medgifva,

a) att för fastighetens förvärfvande af telegrafverket må utgå en köpesumma af 173,000 kronor; samt

b) att för utförande af vissa ombyggnadsarbeten å fastigheten må användas ett belopp af 46,000 kronor att utgå af de för anskaffande af lokaler i landsorten för telegrafverkets behof reserverade medel;

6:o) att Riksdagen må medgifva, att för anskaffande af lokaler i landsorten för telegrafverkets behof må reserveras ett belopp af 14,500 kronor;

7:o) att Riksdagen, under förutsättning af bifall till hvad utskottet under mom. 2:o—4:o) och 6:o) här ofvan föreslagit och med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 januari 1908 föreslagna ändringar i telegrafverkets stater, må för år 1909 beräkna dessa stater till följande belopp:

Aflöningsstat	kronor	4,729,230: —
Pensions- och understödsstater	»	370,274: —
Omkostnadsstat	»	3,323,896: —
Ränta och amortering	»	1,990,000: —
Fastigheter	»	500,000: —
Telegraflinjebyggnader	»	136,800: —
Öfvergångsstat	»	53,800: —
Indragningsstat	»	11,000: —
		<hr/>
tillsammans kronor		11,115,000: —

och sålunda bestämma telegrafverkets anslag för år 1909, förslagsvis beräknadt, till 11,115,000 kronor, att utgå direkt ur telegrafmedlen; samt

8:o) att Riksdagen må,

a) af de utaf 1907 års Riksdag för anskaffande af lokaler för telegrafverkets behof beviljade lånemedel, 3,000,000 kronor, anvisa 61,000 kronor för utförande af vissa byggnadsarbeten för utvidgning af telegrafstationens i Malmö lokaler; och

b) medgifva, att för telegrafverkets behof må, efter Kungl. Maj:ts pröfning och godkännande, inköpas för byggnadstomter lämpliga fastigheter i Lund, Eskilstuna och Borås äfvensom att köpeskillingarna för dessa fastigheter må utbetalas af ofvannämnda lånemedel.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

Statsmedicinska anstalten.

Ang. stats-
medicinska
anstalten.

[9.]

9:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att dels godkänna det enligt statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 januari 1908 tillstyrkta förslaget till stat för statsmedicinska anstalten äfvensom de villkor och bestämmelser, som beträffande föreståndare och vaktmästare i berörda statsrådsprotokoll föreslagits för åtnjutande af de för dem i staten upptagna aflöningsförmåner, dels under anslaget till medicinalstyrelsen med dithörande stater uppföra till en statsmedicinsk anstalt ett anslag af 55,400 kronor, dels ock förklara, att det i medicinalsty-

relsens stat upptagna anslag, 6,000 kronor, till en rättskemist skall ur riksstaten utgå.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under Riksdagen afgifva utlåtande, hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Vaccinationens befrämjande.

10:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag och under erinran att 1907 års Riksdag vid beslut om inrättande af en statsmedicinsk anstalt därvid fogade bl. a. det villkor, att reservationsanslaget till vaccinationens befrämjande skulle nedsättas till 7,700 kronor, får utskottet hemställa,

Ang. Vaccinationens befrämjande.

[10.]

att Riksdagen må besluta, att reservationsanslaget till vaccinationens befrämjande, nu 15,000 kronor, minskas med 7,300 kronor till 7,700 kronor.

Hospitals underhåll.

11:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen medgifva, att vid Göteborgs hospital må från och med 1909 anställas ytterligare en biträdande läkare mot den kontanta aflöning och de förmåner i öfrigt samt under de bestämmelser och villkor, som beträffande biträdande läkare vid rikets hospital och asyler blifvit i enlighet med 1907 års Riksdags beslut genom Kungl. bref den 28 juni samma år af Kungl. Maj:t fastställda; samt att hvad som erfordras för beredande af ifrågasvarande aflöningsförmåner skall utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Ang. anställande af ytterligare en biträdande läkare vid Göteborgs hospital.

[11.]

De till stöd för framställningen anförda skäl återfinnas å sid. 92—94 statsrådsprotokollet.

På grund af hvad i ärendet blifvit upplyst angående den starka tillväxt af patientantalet vid Göteborgs hospital, som under den närmaste framtiden är att vänta, beroende dels på af Kungl. Maj:t lämnadt tillstånd för Göteborgs stad att vid hospitalet anordna en upptagningsanstalt för 75 sinnessjuka dels ock på den af 1907 års Riksdag be-

Utskottets yttrande.

slutade utvidningen af hospitalet för mottagande af 50 sinnessjuka af första betalningsklassen, har utskottet funnit den äskade nya läkare-tjänsten vara af behovet påkallad. Den kontanta aflöningen för den i 1907 års stat för hospitalet upptagna biträdande läkaren utgår med 3,500 kronor, eller, om han är medicine kandidat, 2,500 kronor; och skulle enahanda aflöningsbestämmelse gälla för den ene föreslagna biträdande läkaren, hvaremot utskottet ej har något att erinra. Utskottet anser sig böra i detta sammanhang, beträffande ofvanberörda upptagningsanstalt för Göteborgs stad, meddela, att enligt hvad utskottet inhämtat, staden jämlikt Kungl. Maj:ts därom fattade beslut, är skyldig att för hvarje å upptagningsanstalten vårdad patient till statsverket erlægga en dagsafgift af 2 kronor. Slutligen har utskottet med anledning af hvad departementschefen till statsrådsprotokollet anfört därom, att den nya läkarebefattningen möjligen icke skulle vara oundgängligen nödvändig redan från början af år 1909, velat uttala sin förväntan, att platsen icke varder tillsatt förr än verkligt behof af den-samma föreligger.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må medgifva,

a) att vid Göteborgs hospital må från och med år 1909 anställas ytterligare en biträdande läkare mot den kontanta aflöning och de förmåner i öfrigt samt under de bestämmelser och villkor, som beträffande biträdande läkare vid rikets hospital och asylor blifvit i enlighet med 1907 års Riksdags beslut genom kungl. bref den 28 juni samma år af Kungl. Maj:t fastställda; samt

b) att hvad som erfordras för beredande af ifrågasvarande aflöningsförmåner skall utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Karantänsinrättningen på Känsö.

Karantäns-
inrättningen
på Känsö.

[12.]

12:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att höja det till karantänsinrättningen å Känsö nu utgående förslagsanslaget, högst 15,850 kronor, med 1,000 kronor till högst 16,850 kronor.

Utredningen i ärendet innefattas å sid. 94—97 i statsrådsprotokollet.

Den för innevarande år af Kungl. Maj:t fastställda staten för karantänsinrättningen å Kängö är af följande lydelse:

En karantänsläkare	4,700: —	
En karantänsmästare	3,200: —	
Till sekreterar- och revisorsgöromål	500: —	
Fyra karantänsdrängar, arfvode efter 70 kronor i månaden till dem hvar	3,360: —	
Två karantänsdrängar, hvardera två ålderstillägg å tillsammans 10 kronor i månaden	240: —	3,600: —
Till parkens och öfriga planteringars underhåll m. m.	100: —	
Underhållskostnader jämte andra tillfälliga utgifter högst ..	3,750: —	
		<u>Summa kronor 15,850: —</u>

I sammanhang med statens fastställande medgaf därjämte Kungl. Maj:t, att karantänsdräng må för egen del samt för hos honom boende hustru och oförsörjda barn erhålla kostnadsfri läkarvård af karantänsläkaren; och föreskrefs tillika, att, därest karantänsdräng af sjukdom hindras att utöfver en månad sin tjänst förrätta, han är skyldig att afstå halfva arfvodet för öfverskjutande tiden, ifall så påfordras.

Den föreslagna förhöjningen i anslaget är afsedd att användas till förbättring af de fyra karantänsdrängarnes arfvoden med 10 kronor i månaden för dem hvardera, tillhopa 480 kronor, till ålderstillägg åt ytterligare två af drängarne med likaledes 10 kronor i månaden för dem hvardera, tillhopa 240 kronor, till höjning af anslaget för underhållskostnader jämte andra tillfälliga utgifter med 250 kronor eller tillsammans 970 kronor, afrundadt till 1,000 kronor. Mot de sålunda föreslagna förhöjningarne i hvad de afse löneförbättringar och ålderstillägg har utskottet icke funnit anledning till erinran. Däremot har utskottet, då något behof af den ifrågasatta förhöjningen i anslaget till underhållskostnader m. m. ej blifvit i ärendet ådagalagdt, icke ansett sig böra biträda förslaget i denna del.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må höja det till karantänsinrättningen å Kängö nu utgående förslagsanslaget, högst 15,850 kronor, till högst 16,600 kronor eller med 750 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang.
öfriga ordina-
rie anslag.
[13.]

13:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag, som för innevarande år finnas å sjätte hufvudtiteln uppförda, har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon annan ändring, än att förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för jämnande af hufvudtitelns slutsumma måtte ökas med 37 kronor eller från 425,832 kronor till 425,869 kronor.

Utskottet hemställer,

att samtliga å sjätte hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag, som här ofvan icke blifvit omförmälda, må för år 1909 fastställas till samma belopp som i innevarande års riksstat, dock att i anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få göras den jämkning, som till jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan erfordras.

Arbetsförsäkringen.

Förvaltnings-
bidrag åt sjuk-
kassor m. m.
[14.]

14:o) Under punkt 14 har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att Kungl. Maj:t må äga för år 1909 använda de till underlåtande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp i mån af behof dels till förvaltningsbidrag åt sjukkassor under enahanda villkor, som i Riksdagens skrifvelse den 1 juni 1907 (nr 235) äro angifna, dels ock till utarbetande och offentliggörande genom kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik af statistiska årsredogörelser för såväl sjukkasseväsendet i riket som olycksfall i arbetet.

Departementschefens anförande i ärendet återfinnes å sid. 97—99 i statsrådsprotokollet.

Under erinran om Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen utom hufvudtitlarne gjorda framställning, att till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande måtte för år 1909 afsättas en summa af 500,000 kronor, öfver hvilken framställning utskottet framdeles kommer att afgifva utlåtande, får utskottet,

som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande förslag, hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, må medgifva, att Kungl. Maj:t må äga för år 1909 använda de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjuk-kassors bildande afsatta belopp, i mån af behof,

dels till förvaltningsbidrag åt sjukkassor under villkor:

1:o) att sjukkassan skall vara hos vederbörande myndighet registrerad i enlighet med lagen om sjuk-kassor;

2:o) att sjukkassan skall under föregående år haft egna inkomster, uppgående till minst lika mycket som det begärda förvaltningsbidragets belopp; samt

3:o) att förvaltningsbidraget skall för år utgå i förhållande till det antal afgiftspliktiga medlemmar, sjukkassan under näst föregående år städse haft,

med 1 krona 50 öre för hvarje medlem till och med 100,

med 1 krona för hvarje medlem därutöfver till och med 300,

med 50 öre för hvarje medlem därutöfver till och med 2,600 samt med 25 öre för hvarje medlem därutöfver,

dels ock till utarbetande och offentliggörande genom kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik af statistiska årsredogörelser ej mindre för sjukkasseväsendet i riket än äfven för olycksfall i arbetet.

Extra anslag.

Med anledning af de för tillfälliga behof, hänförliga till sjätte hufvudtiteln, gjorda framställningar, får utskottet afgifva följande yttranden och förslag.

Civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

Ang. biträde
inom civil-
departementet
vid beredning
af ärenden
rörande för-
säkrings-
väsendet.

[15.]

15:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1904—1908 ägt rum, för år 1909 till *biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet* på extra stat anvisa ett belopp af 3,000 kronor.

Ang. särskild
föredragande
för mål röran-
de elektriska
anläggningar
m. fl.

[16.]

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom godtgörelse till en särskild föredragande inom civildepartementet af ärenden rörande elektriska anläggningar äfvensom vissa andra mål, efter därom af departementschefen meddelad bestämmelse, på extra stat för år 1909 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett belopp af 3,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta af detta belopp förskottsvis under år 1908 af tillgängliga medel utanordna 500 kronor.

Anslag för ifrågavarande ändamål beviljades första gången af 1906 års Riksdag å extra stat för år 1907 till ett belopp af 5,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta af detta belopp förskottsvis under år 1906 af tillgängliga medel utanordna 2,500 kronor. Sedermera beviljade 1907 års Riksdag anslaget att utgå för innevarande år med likaledes 2,500 kronor.

Beträffande de skäl, som af departementschefen anförts för den nu begärda ökningen af anslaget, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 101—102.

Utskottet, som funnit den föreslagna ökningen af anslaget vara af behovet påkallad, får alltså hemställa,

att Riksdagen må *såsom godtgörelse till en särskild föredragande inom civildepartementet af ärenden rörande elektriska anläggningar äfvensom vissa andra mål*, efter därom af departementschefen meddelad bestämmelse, på extra stat för år 1909 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett belopp af 3,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta af detta belopp förskottsvis under år 1908 af tillgängliga medel utanordna 500 kronor.

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att såsom godtgörelse till ytterligare en särskild föredragande inom civildepartementet på extra stat för år 1909 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett belopp af 6,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta af detta belopp förskottsvis under år 1908 af tillgängliga medel utanordna 3,000 kronor.

Ang. särskild
föredragande
för vissa mål.

[17.]

Beträffande den utredning, som ligger till grund för ifrågavarande förslag, tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 102—104.

Som det synes utskottet synnerligen önskvärdt, att det afsevärdt stora antalet balanserade mål inom civildepartementet snarast möjligt nedbringas men detta enligt den i ämnet förebragta utredningen ej synes kunna med nu inom departementet tillgängliga arbetskrafter låta sig göra, får utskottet hemställa

att Riksdagen må såsom *godtgörelse till ytterligare en särskild föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1909 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett belopp af 6,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta af detta belopp förskottsvis under år 1908 af tillgängliga medel utanordna 3,000 kronor.

Öfverståthållareämbetet.

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 24,000 kronor.

Ang. utgifvande af
»Polisunderrättelser» och
»Meddelanden
ang. automobilt
trafik».

[18.]

Ifrågavarande anslag, som hittills afsett endast förstnämnda tidning, beviljades först af 1877 års Riksdag med ett belopp af 6,000 kronor och höjdes därefter redan af 1878 års Riksdag till 10,000 kronor. Det blef vidare af 1885 års Riksdag, i sammanhang med antagandet af lagen angående lösdrivares behandling, utfärdad den 12 juni 1885, ökad till 15,000 kronor och förhöjdes ytterligare vid 1902 års riksdag till 17,000 kronor. Slutligen ökade 1907 års Riksdag anslaget till 21,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1907 däraf disponera 2,000 kronor.

Beträffande de skäl, som af departementschefen anförts för den nu begärda ökningen af anslaget, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 105—108.

Utskottets
yttrande.

Då ett fullt tidsenligt redigerande af tidningen »Polisunderrättelser» torde draga större kostnader än som kunna med det nuvarande anslaget bestridas samt en tidning angående automobiltrafiken lär vara behöfelig med hänsyn till stadgandet i § 37 i förordningen om automobiltrafik den 21 september 1906, synes en ökning af ifrågavarande anslag vara af behovet påkallad. Däremot synes det belopp som beräknats för utgifvandet af sistnämnda tidning eller 3,300 kronor, i betraktande af densammas innehåll och utstyrsel, hvarom utskottet förskaffat sig kännedom, vara synnerligen högt tilltaget. Utskottet, som emellertid icke ansett sig kunna föreslå en nedsättning af det begärda anslaget, vill dock uttala sin förväntan att hela anslaget icke kommer att disponeras.

Slutligen anser sig utskottet böra framhålla, att, då afsevärda kostnader sålunda drabba statsverket för kontrollen å automobiltrafiken, det torde böra tagas under öfvervägande, huruvida icke dessa kostnader borde öfverflyttas å automobilägarna vare sig genom åläggande för dessa att vid registreringen af automobilerna erlägga registreringsafgifter till lämpligt belopp eller ock på annat sätt.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 24,000 kronor.

Landsstaterna i länen.

Ang. polis-
bevakning på
landet.
[19.]

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, i afvaktan på den kungl. proposition angående reglering af löneförhållandena m. m. vid landsstaten, som Kungl. Maj:t kunde komma att till Riksdagen aflåta, för polisbevakning på landet beräkna å extra stat för år 1909 ett förslagsanslag å 450,000 kronor.

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen afgifva utlåtande; hvilket utskottet skolat härigenom för Riksdagen

anmäla.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 15,400 kronor.

Ang. förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Detta anslag är för innevarande år beviljadt med ett från 7,600 kronor till 13,000 kronor höjdt belopp.

Beträffande den utredning, som ligger till grund för ifrågavarande förslag, tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 109—112.

[20.]

Af hvad i ärendet förekommit anser utskottet vara ådagalagdt, att en ytterligare förstärkning af väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetskrafter är af behovet påkallad; och får utskottet förty hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, till *förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 15,400 kronor.

21:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad förut under en följd af år ägt rum, på extra stat för år 1909 anvisa ett anslag af 10,000 kronor till *undersökningar af mindre hamnar och farleder äfvensom till upprättande af planer till anläggning eller ombyggnad af broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

Ang. undersökningar af mindre hamnar m. m.

[21.]

22:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom framställda förslag hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1905—1908 ägt rum, för anordnande af *inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel*, på extra stat för år 1909 anvisa 5,000 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

Ang. inspektion af enskilda järnvägars rullande materiel.

[22.]

Ang. anlägg-
ning af vägar
m. m.

23:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[23.]

att Riksdagen må, i likhet med hvad som skett för innevarande år, till *bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* på extra stat för år 1909 anvisa 1,250,000 kronor.

Ang. bro- och
hamnbygg-
nader m. m.

24:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

[24.]

att Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, må, till *understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprepning af åar och farleder*, på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 400,000 kronor.

Ang. villkor
och bestäm-
melser för
statsbidrag
till väg-, bro-
och hamn-
byggnader
m. m.

25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen besluta, att i afseende å statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader äfvensom upprepning af åar och farleder, som af Riksdagen för år 1909 kunde komma att beviljas, skola bibehållas därutinnan nu gällande villkor och bestämmelser.

De allmänna villkoren för erhållande och tillgodonjutande af ofvan under punkterna 23 och 24 omförmälda statsbidrag samt kontrollen därå, att fastställda planer varda vid arbetenas utförande följda, innehållas i Riksdagens skrifvelse den 31 maj 1907 (n:o 6) och blefvo till allmänhetens kändedom meddelade genom kungl. kungörelse den 28 juni 1907 (Svensk författningssamling 1907 n:o 41).

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må besluta, att i afseende å de af Riksdagen för år 1909 beviljade statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader äfvensom upprepning af åar och farleder skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, hvilka finnas intagna i Riksdagens skrifvelse den 31 maj 1907.

Medicinalstaten.

26:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1907 och 1908 ägt rum, på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 600 kronor att under sistnämnda år med 50 kronor i månaden användas såsom *personligt lönetillägg till tillförordnade medicinalrådet Gustaf Richard Stenbeck*, så länge han bestrider medicinalrådet J. G. Schuldheis ämbete.

Ang.
personligt
lönetillägg till
t. f. medicinal-
rådet
G. R. Sten-
beck.

[28.]

27:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, såsom för innevarande år skett, på extra stat för år 1909 *till aflönande af en extra vaktmästare hos medicinalstyrelsen* anvisa ett anslag af 800 kronor.

Ang. anstäl-
lande af ytter-
ligare en vakt-
mästare hos
medicinal-
styrelsen.

[29.]

28:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till arfvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 5,800 kronor.

Den till grund för framställningen åberopade utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 117—128.

Ang.
kontrollant
af hospitalens
ekonomiska
förvaltning.

[30.]

En effektivare kontroll af hospitalens ekonomiska förvaltning än som för närvarande kan åstadkommas synes utskottet vara i hög grad af behovet påkallad. En dylik kontroll bör, enligt utskottets förmenande, på lämpligaste sätt kunna vinnas genom anställande af en utom hospitalen stående tjänsteman med hufvudsaklig uppgift att under ofta återkommande, för hospitalsförvaltningarna icke i förväg kända besök, vid de särskilda hospitalen anställa inventeringar och i öfrigt vidtaga åtgärder till utrönande, huruvida de för hospitalens förvaltning gällande föreskrifter vid anstalterna behörigen efterlefvas. Under den tid denne tjänsteman icke är upptagen af ämbetsresor torde han, såsom departementschefen ock förutsatt, böra inom medicinalstyrelsen biträda vid

Utskottets
yttrande.

handläggning af ärenden rörande hospitalsförvaltningen och särskildt vid granskning af hospitalens räkenskaper, hvarigenom ett under en lång följd af år för sådan granskning beviljadt extra anslag af 1,200 kronor ej vidare skulle behöfva utgå.

Af medicinalstyrelsen har framställts förslag om, att kontrollanten jämväl skulle hafva till åliggande att tjänstgöra som vikarie för den hos styrelsen anställde kamreraren för hospitalsärenden under dennes semester. Då ifrågavarande anordnings lämplighet af departementschefen ifrågasatts, anser sig utskottet böra såsom sin mening uttala, att, därest den föreslagna vikariatstjänstgöringen kan genomföras utan eftersättande af den kontrollanten hufvudsakligen påhvilande lokala kontrollen, anordningen i fråga bör åtminstone försöksvis genomföras. Beträffande det föreslagna arfvodet, 5,800 kronor, eller enahanda belopp, som är bestämdt såsom aflöning för andra gradens tjänstemän i de nyreglerade centrala ämbetsverken, har utskottet, med hänsyn därtill att det lärers få anses vara af synnerlig stor vikt att innehafvaren af den föreslagna befattningen såväl genom personliga kvalifikationer som ock till följd af sin tjänsteställning vid fullgörandet af sina åligganden kommer att åtnjuta tillbörlig aktning och åtlydnad, icke haft något att emot detsamma erinra.

Slutligen vill utskottet, ehuru anslaget i fråga endast föreslagits å extra stat, likväl med hänsyn å ena sidan till flertalet extra anslags tendens att år efter år återkomma och å andra sidan den föreslagna anordningens utpräglade egenskap af försöksåtgärd redan nu velat uttala den mening, att anslaget icke torde böra förnyas med mindre tillförlitligen utredes, att det med detsamma afsedda ändamål verkligen uppnåtts.

Under uttalande häraf får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till *arfvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning* på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 5,800 kronor.

Ang. behandling af medel- lösa lupus-patienter.

[31.]

29:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad beträffande åren 1907 och 1908 ägt rum, på extra stat för år 1909 anvisa ett anslag af 12,000 kronor att enligt därom af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till *bekostande af behandling enligt den s. k.*

ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, äfvensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar.

30:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1909 anvisa till *underhåll* under samma år af *Järfsö sjukhus för spetälska* ett belopp af 20,000 kronor.

Ang. Järfsö sjukhus för spetälska.

[32.]

31:o) Sedan Riksdagen för uppförande af ett nytt hospital å Sätters kungsgård och därintill angränsande mark år 1905 beviljat ett anslag af 2,556,300 kronor och däraf på extra stat anvisat för år 1906 320,000 kronor, för år 1907 300,000 kronor samt för innevarande år 750,000 kronor, har Kungl. Maj:ts nu föreslagit Riksdagen att af ifrågavarande anslag på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 525,000 kronor.

Ang. anslag till hospital vid Säter.

[33.]

Utskottet hemställer

att Riksdagen må af det för *uppförande af Sätters hospital* beviljade anslaget af 2,556,300 kronor på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 525,000 kronor.

32:o) Sedan Riksdagen år 1906 för anläggning af ett hospital i närheten af Västervik beviljat ett anslag af 2,766,498 kronor samt däraf på extra stat anvisat för år 1907 ett belopp af 150,000 kronor och för innevarande år 500,000 kronor, har Kungl. Maj:ts nu föreslagit Riksdagen att af omförmälda anslag på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 625,000 kronor.

Ang. byggnadsarbeten vid ett hospital i närheten af Västervik.

[34.]

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af det för *anläggning af ett hospital i närheten af Västervik* beviljade anslag å 2,766,498 kronor på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 625,000 kronor.

Ang. anslag
till en I:aklass
afdelning vid
Göteborgs
hospital.

[35.]

33:o) 1907 års Riksdag beviljade för uppförande vid Göteborgs hospital af en byggnad, afsedd för sinnessjuka af första betalningsklassen, ett anslag af 354,250 kronor samt anvisade däraf på extra stat för innevarande år 100,000 kronor. Kungl. Maj:t har nu föreslagit Riksdagen att af nämnda anslag på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 150,000 kronor.

Utskottet hemställer på grund häraf

att Riksdagen må af det för uppförande vid Göteborgs hospital af en byggnad, afsedd för sinnessjuka af första betalningsklassen, beviljade anslag å 354,250 kronor på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 150,000 kronor.

Ang. anord-
nande af
elektrisk be-
lysning vid
Uppsala
hospital.

[36.]

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen, att för anordnande af elektrisk belysning vid Uppsala hospital i hufvudsaklig öfverensstämmelse med därom af medicinalstyrelsen framlagdt förslag, på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1908 af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.

Beträffande utredningen i ämnet tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 130—135.

Utskottets
yttrande.

Då behovet af införande af elektrisk belysning å ifrågavarande hospital lärer få anses genom hvad därom i ärendet förekommer, till fullo ådagalagdt, anser sig utskottet böra förorda åtgärden i fråga. Kostnaden härför är enligt statsrådsprotokollet beräknad till 99,450 kronor eller i rundt tal 100,000 kronor. Det skulle visserligen kunna ifrågasättas, huruvida ej, till nedbringande af detta otvifvelaktigt synnerligen höga belopp, med den föreslagna anordningen kunnat anstå till dess att för åstadkommande af den elektriska strömmen kunde användas någon närbelägen vattenkraft, afsedd att utnyttjas för elektrisk kraftöfverföring för andra statens ändamål, men då den föreslagna belysningsanordningen är af trängande natur och frågan om vattenfallens användande för berörda ändamål icke inom den närmaste framtiden torde vinna sin lösning, har utskottet emellertid icke ansett att nu angifna synpunkt bör ställa sig hindrande i vägen för genomförande, så fort ske kan, af Kungl. Maj:ts förslag. Jämväl skulle kunna ifrågasättas, att dels genom det starka prisfall å artikeln koppar, som under sista tiden inträffat, dels ock genom försäljning af de å asylen befint-

liga gamla ångmaskinerna det för den föreslagna anordningen erforderliga beloppet skulle kunnat något nedbringas, men då utskottet icke är i tillfälle att ingå i närmare pröfning af dessa omständigheter, har utskottet icke ansett sig kunna föreslå någon minskning i det begärda anslaget.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må för *anordnande af elektrisk belysning vid Uppsala hospital* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af medicinalstyrelsen framlagda förslag, på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1908 af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.

35:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för uppförande af boställshus för hospitalsläkare vid Kristinehamns hospital samt vid Lunds hospital och asyl på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 54,000 kronor.

I afseende å den i ärendet lämnade utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 136—138.

På framställning af Kungl. Maj:t beviljade 1907 års Riksdag på extra stat för innevarande år för uppförande af boställshus dels vid Göteborgs hospital för en biträdande läkare och dels vid Piteå hospital och asyl för en hospitalsläkare ett anslag af 44,000 kronor. I sitt öfver Kungl. Maj:ts sistberörda framställning afgifna utlåtande yttrade utskottet bland annat, att utskottet funne det vara önskvärdt, att familjebostäder i största möjliga utsträckning bereddes såväl hospitalsläkare som äfven de biträdande läkarna vid hospitalen. I anslutning till denna uppfattning samt då tillfyllestgörande skäl synas hafva anförts för att kostnaderna för de nu framlagda byggnadsförslagen betydligt öfverstiga hvad som beräknats för de i det väsentliga likartade af förra årets Riksdag beslutade byggnadsföretagen vid Göteborgs hospital samt Piteå hospital och asyl, hemställer utskottet

att Riksdagen må för *uppförande af boställshus för hospitalsläkare vid Kristinehamns hospital samt vid Lunds hospital och asyl* på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 54,000 kronor.

Ang. uppförande af boställshus för läkare vid Lunds och Kristinehamns hospital.

[37.]

Ang. uppförande af boställshus för gifta sjukskötare vid Vänersborgs hospital och asyl samt Göteborgs hospital.

[38.]

36:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för uppförande vid Vänersborgs hospital och asyl af två boställshus för gifta manliga sjukskötare och vid Göteborgs hospital af två dylika boställshus på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 104,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis af tillgängliga medel under år 1908 utanordna nämnda belopp.

Beträffande de till stöd för framställningen anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 139—145.

Utskottets yttrande.

För uppförande af boställshus för gifta manliga sjukskötare beviljades anslag af Riksdagen år 1907, då beträffande Lunds hospital och asyl. Hvad utskottet i sitt i ärendet afgifna utlåtande uttalat beträffande sistnämnda anslag, nämligen att anskaffande af familjebostäder åt gifta skötare måste anses i afsevärd grad bidra till möjligheten att erhålla för befattningen väl kvalificerad folk och att vid anstalten säkrare fästa personalen, lärar få anses äga giltighet äfven beträffande nu föreliggande förslag; och som utskottet icke funnit skäl till anmärkning emot detsamma vare sig i afseende å byggnadernas antal och beskaffenhet eller beträffande kostnadsberäkningen, hemställer utskottet

att Riksdagen må för uppförande vid Vänersborgs hospital och asyl af två boställshus för gifta manliga sjukskötare och vid Göteborgs hospital af två dylika boställshus på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 104,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis af tillgängliga medel under år 1908 utanordna nämnda belopp.

Ang. folksanatorierna.

[39.]

37:o) I anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad till statsrådsprotokollet, sid. 145 och 146, blifvit i ärendet anfördt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. folksanatorierna på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 200,000 kronor, eller enahanda belopp, hvartill anslaget blifvit för hvar och ett af åren 1904—1908 bestämdt, att användas i enlighet med af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

38:o) I en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling remitterad motion (n:r 72) hafva herrar *K. A. Tengdahl* och *E. Blomberg* föreslagit, att Riksdagen måtte besluta att för år 1909 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande dels ett belopp af kronor 266,450 att användas till driftkostnadsbidrag för af kommuner, landsting eller enskilda upprättade anstalter för tuberkulosvård, med beräkning af att bidraget sättes till 50 öre per dag och patient, under iakttagande af att statens bidrag ej gifves för mer än en säng per 1,000 invånare eller till belopp utöfver halfva totalkostnaden för respektive anstalters drift, dels ock ett belopp af kronor 1,081,000 att användas till amorteringslån mot 3 $\frac{1}{2}$ procent ränta för uppförande af sådana tuberkulosvårdanstalter, som ofvan nämnas, med rätt för låntagarne att ha lånen räntefria under byggnadstiden, dock högst två år.

Ang. motion om anslag för bidrag till anstalter för tuberkulosvård m. m.

I afseende å de skäl, motionärerna till stöd för sin framställning anfört, tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet, som till fullo uppskattar det behjärtansvärda i motionens syfte och den kraftiga hjälp i kommuners och enskildes kamp emot tuberkulosen, som genom lämpligt afvägdt statsunderstöd skulle kunna dem beredas, anser sig emellertid icke, då den s. k. tuberkuloskommitténs af motionärerna åberopade förslag ännu är på Kungl. Maj:ts pröfning beroende och innan den framställning, som må anses af förslaget böra föranledas, blifvit af Kungl. Maj:t för Riksdagen framlagd, kunna tillstyrka motionen. Utskottet hyser emellertid den förhoppning, att proposition i ämnet snarast möjligt varder till Riksdagen aflåten.

Utskottets yttrande.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att herrar *Tengdahls* och *Blombergs* förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

39:o) I en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling remitterad motion (n:r 121) har herr *K. G. Karlsson* i Göteborg föreslagit, att Riksdagen måtte å extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 10,000 kronor till bestridande af kostnaderna för vård af mindre bemedlade skrofulösa barn vid hafskuranstalten å Styrso i Göteborgs skärgård.

Ang. motion om anslag till hafskuranstalten å Styrso.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande.

»Vid förra årets riksdag framställde jag jämte 20 medmotionärer — motion n:r 126 i Andra Kammaren — förslag om ett anslag för år 1908 af 10,000 kronor till bestridande af kostnaderna för vård af obemedlade skrofulösa barn vid hafskuranstalten å Styrso i Göteborgs skärgård.

Statsutskottet, som fått motionen till sig remitterad, ställde sig mycket välvilligt till densamma och yttrade bland annat »att anstalten vid Styrso, som på enskildt initiativ och genom en storartad offervillighet af för saken intresserade personer kunnat inrättas, i icke mindre grad än ofvanberörda anstalt vid Skelderviken — som af utskottet förordades till och äfven erhöll ett byggnadsanslag af 200,000 kronor — är förtjänt af att i sin gagnande verksamhet understödjas med allmänna medel». Emellertid ansåg utskottet, att icke tillräcklig utredning förelåg rörande anstaltens ekonomiska ställning och hemställde därför, att motionen för det dåvarande icke måtte af Riksdagen bifallas, hvilket äfven blef Riksdagens beslut.

Det välvilliga mottagande, förslaget — trots att det på angifna skäl icke bifölls — vann i Riksdagen, förmådde styrelsen för hafskuranstalten å Styrso att ingå till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan, att Kungl. Maj:t måtte till 1908 års Riksdag aflåta proposition om ett årligt anslag af 10,000 kronor till vård af obemedlade skrofulösa barn vid kustsanatoriet å Styrso. Kungl. Maj:t remitterade denna anhållan till tuberkuloskommittén och medicinalstyrelsen för yttrande, och det oväntade inträffade, att såväl kommittén som medicinalstyrelsen afstyrkte framställning »för närvarande».

Under sådana förhållanden torde näppeligen någon framställning i denna fråga vara att förvänta från Kungl. Maj:t till årets Riksdag. Då emellertid sanatoriets nybyggnad är fullt färdig att mottaga de sjuka, men de medel, som stå till anstaltens förfogande, icke äro tillräckliga för den samhällsnyttiga verksamhetens bedrivande i önskvärd omfattning, vågar jag åter bringa ärendet inför Riksdagens pröfning, i förhoppning att Riksdagen skall anlägga en mera praktisk blick på denna angelägenhet än hvad det förefaller mig att tuberkuloskommittén och medicinalstyrelsen gjort.

Beträffande den mera rent läkare-tekniska sidan af saken tillåter jag mig att hänvisa till den bilaga, jag tager mig friheten vidfoga denna min motion, och hvilken bilaga är affattad af Styrsoanstaltens upphofsman och mångårige läkare.

Motivet för de afstyrkande utlåtanden, som kommit sanatoriestyrelsens framställning till Kungl. Maj:t till del, är ju, att man icke bör lämna det begärda årliga statsunderstödet, »innan de allmänna

principerna för fördelning af kostnaderna för tuberkulossjukvården på staten, landstingen och de enskilda blifvit fastställda». Om här varit fråga om anläggandet af en ny anstalt, synes mig detta motiv kunnat hafva fullt fog för sig, hvarför det säkerligen haft mera tillämplighet på Skelderviksanstalten än på den nu ifrågavarande. Här har den enskilda offervilligheten varit så stor, att det synes som om staten knappt kunde komma att ställa större anspråk på den, då fråga blir om uppförande på andra platser af tuberkulossjukhus eller sanatorier för skrofulösa. Jag tillåter mig att i detta afseende hänvisa till den historik öfver anstaltens tillkomst och utveckling, som förekommer i förra årets motion rörande samma ärende, och vill här endast omnämna, att sanatoriet under år 1907 hade förmånen från enskilda mottaga ytterligare 57,350 kronor i gåfvor och donationer.

Beträffande anstaltens ekonomi ber jag få meddela, att »Föreningen för vård af skrofulösa barn vid hafskuranstalt i Göteborg» är ägare till såväl det hittills i bruk varande *sommarsanatoriet* med plats för 50 patienter — hvilket är uppfördt så, att det för en kostnad af omkring 15,000 kronor kan göras användbart äfven till vintersanatorium — som det nu uppförda förstklassiga kustsjukhuset med plats för 60 à 70 patienter. Tillsammans betinga dessa båda byggnader jämte en stor areal friköpt jord ett pris af omkring 200,000 kronor. Dessutom äger föreningen fonder, dels under egen och dels under Göteborgs drätselkammars förvaltning, uppgående till omkring 100,000 kronor, hvaraf årliga räntan användes till kostnadsfri vård af obemedlade. Slutligen disponerar föreningen årsbidrag af föreningens medlemmar uppgående till omkring 2,000 kronor, hvarjämte en enskild person under en följd af år bidragit med 1,000 kronor årligen. Dessutom hafva Bohusläns och Elfsborgs läns landsting numera anslagit respektive 1,000 och 500 kronor årligen till bidrag för vård af obemedlade barn från dessa län. Hos Göteborgs stadsfullmäktige föreligger ett förslag om årligt bidrag från stadens sida af 15,000 kronor för vård af fattiga skrofulösa barn tillhörande Göteborgs kommun, och man har anledning att antaga, att förslaget skall röna ett välvilligt mottagande. Emellertid skall inom kort till statsutskottets förfogande ställas ett närmare preciseradt utgifts- och inkomstförslag jämte redogörelse för föreningens ställning den 31 december 1907.

I sitt utlåtande öfver den vid förra årets riksdag framburna motionen rörande detta ärende betonade statsutskottet önskvärdheten af att erhålla uppgift om, i hvilken utsträckning patienter äfven från andra delar af landet än Göteborgs stad och dess omnejd skulle komma att

vid anstalten beredas vård. I detta afseende må då först sägas, att anstalten gifvetvis får rätta sig efter de villkor och bestämmelser, som Riksdagen kan finna lämpligt fästa vid ett eventuellt anslag. Man kunde ju emellertid tänka sig, att anslaget finge användas dels till full betalning för fullkomligt medellösa och dels till bidrag för kostnadernas betäckande för sådana mindre bemedlade, som själfva kunna betala en del af afgiften.

Ett annat sätt vore att bestämma, att ett visst antal platser reserverades för sjuka, boende utom Göteborg och dess närmaste omnejd. Antalet dylika platser finge väl då ställas i samma proportion som förhållandet mellan statsbidraget och beloppet af de bidrag till driftkostnadernas betäckande, som kunna erhållas på annat sätt.

Jag ber till sist ytterligare få understryka, att den anstalt, det här är fråga om, icke är ny utan under många år utvecklat en välsignelserik verksamhet. Och att anstalten tillvunnit sig förtroende, därom vittna de frikostiga bidrag, som från privat håll kommit den till del. Nu gäller det emellertid att öfvergå från enbart sommarsanatorium till sjukhusvård hela året om, och det är då tydligt, att anstaltens styrelse måste försöka att erhålla fasta anslag från olika håll, som under alla omständigheter äro att påräkna. Den vackra välbelägna sjukhusbyggnaden står färdig att när som helst mottaga patienterna. Men tydligt är, att styrelsen icke vågar sätta i gång den nya och utvidgade verksamheten, innan man försäkrat sig om medel för dess framtida upprätthållande. Då styrelsen genom enskild offervillighet lyckats förskaffa sjukhusbyggnader, som med tillhörande jordareal äro värda 200,000 kronor, samt dessutom förklarar sig beredd att anskaffa öfriga behöfliga medel för driftkostnadernas upprätthållande, om staten vill tillskjuta 10,000 kronor årligen, så synes det mig som om här vore ett af dessa tillfällen, då staten stödjande och uppmuntrande bör samverka med den enskilda företagsamheten. Kampen mot tuberkulosen, hvari ju bekämpandet af skrofulosen utgör en viktig del, bör icke uppskjutas en dag längre än nödigt är, och därför vågar jag hoppas, att Riksdagen ställer sig välvillig mot denna min motion.

Ehuru ett årligt anslag är nödvändigt för vinnandet af det ändamål, som med motionen afses, torde dock Riksdagen, äfven vid bifall till denna framställning, icke finna lämpligt att tillsvidare uppföra anslaget på ordinarie stat.»

Beträffande den af motionären åberopade bilagan får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom af motionen framgår har styrelsen för ifrågavarande hafskuranstalt hos Kungl. Maj:t gjort framställning om aflåtande till innevarande Riksdag af proposition af enahanda innehåll som den nu föreliggande motionen. Kungl. Maj:t har öfver framställningen hört medicinalstyrelsen och den s. k. tuberkuloskommittén, hvilka i afgifna utlåtanden ansett sig böra för närvarande afstyrka densamma, medicinalstyrelsen under uttalande af bland annat, att det begärda understödet icke borde lämnas, innan de allmänna principerna för fördelning af kostnaderna för tuberkulossjukvården på staten, landstingen och de enskilda blifvit fastställda, och kommittén under framhållande af att, då det framför allt låge vikt uppå att det så snart som möjligt i landets olika delar anordnades vårdanstalter för sådana arter af de tuberkulösa sjukdomarne, som innebure en direkt smittfara, men anstalten å Styrsö icke kunde anses tillhöra nämnda slag af anstalter, med anslaget lämpligen kunde anstå till dess statsmakterna pröfvat och tagit ståndpunkt till en sådan sjukvårdsplan, som nyss omförmälts. Någon proposition i ämnet har, som bekant, icke af Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåtits.

*Utskottets
yttrande.*

Vid sådant förhållande och utan att vilja frångå statsutskottets vid 1907 års riksdag, då frågan första gången var före, uttalade gynnsamma omdöme om anstalten och öfvertygelsen om att densamma är förtjänt af statsunderstöd, tilltror sig likväl icke utskottet att emot såväl medicinalstyrelsens som tuberkuloskommitténs afstyrkande uttalanden för närvarande förorda bifall till motionen.

Utskottet får alltså hemställa,

att Herr Karlssons förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

40:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 7,000 kronor att utgå till understöd åt kuranstalten Sans Souci invid Uppsala på villkor, som af Kungl. Maj:t kunde pröfvas lämpliga.

Ang. understöd till kuranstalten Sans Souci.

[40.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet, sid. 146—151.

Ifrågavarande anslag beviljades första gången år 1893 och utgick för hvart och ett af åren 1894—1900 med 2,000 kronor, för hvart och ett af åren 1901—1904 med 3,000 kronor samt för hvart och ett af åren 1905—1907 med 4,000 kronor. Jämväl för innevarande år är anslaget beviljadt till sistnämnda belopp. 1907 års Riksdag beviljade dessutom såsom bidrag till nybyggnad vid kuranstalten på extra stat för innevarande år 6,000. Sedan berörda nybyggnad nu blifvit fullbor-

*Utskottets
yttrande*

dad samt anstalten till följd däraf kan intaga ett större patientantal än förut, synes densamma med hänsyn till dess behjärtansvärda ändamål böra understödjas med statsanslag till högre belopp än under föregående år; och har utskottet icke något att anföra emot storleken af det begärda anslaget.

Beträffande sättet för de sålunda erforderliga medlens anskaffande vill utskottet erinra, hurusom Riksdagen uti skrifvelse den 23 maj 1906 angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel framhållit, att enligt 25 § i kungl. förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 skulle viss del af brännvinsförsäljningsmedlen afsättas för att användas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, men att Riksdagen emellertid, då berörda förordning först under senare delen af år 1907 trädde i kraft och enligt densamma influtna försäljningsmedel följaktligen icke kunde under samma år blifva för nämnda ändamål tillgängliga, ansett anslag å riksstaten till understöd åt ifrågavarande kuranstalt böra för år 1907 beviljas.

Som emellertid statskontoret först i april eller maj 1909 syntes kunna blifva i tillfälle att företaga den i 25 § anbefallda afsättning af viss kvotdel af samtliga afgifter och vinstmedel, upptogs jämväl anslaget för innevarande år å riksstaten.

Under år 1909 blifva emellertid åsyftade brännvinsförsäljningsmedel disponibla, och anser utskottet, såsom äfven af statskontoret framhållits, att berörda medel böra för förevarande och likartade ändamål i första hand användas. Den af departementschefen framhållna olämpligheten af att, innan känt är, till hvilket belopp brännvinsmedlen komma att uppgå och en gemensam plan för deras fördelning således kan framläggas, disponera någon del af desamma anser nämligen utskottet icke vara af den betydighet, att den bör utgöra hinder för att medlen i fråga, så fort ske kan, tagas i anspråk på det sätt, som af Riksdagen med desamma afsetts.

Utskottet får alltså, i anslutning till hvad statskontoret i ämnet föreslagit, hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Riksdagen medgifver, att under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga, må, såsom understöd för år 1909 åt *kuranstalten Sans Souci* utgå af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta, hos statskontoret innestående medel ett belopp af 7,000 kronor.

41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 8,500 kronor att utgå till Stockholms alkoholisthem på villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga.

Ang. anslag till Stockholms alkoholisthem.

[41.]

Ifrågavarande anstalt har alltsedan år 1899 åtnjutit statsunderstöd till växlande belopp, och utgår anslaget till densamma för innevarande år med 6,000 kronor. Då behofvet af den nu föreslagna förhöjningen i anslaget till 8,500 kronor synes utskottet af hvad till statsrådsprotokollet (sid. 152—155) blifvit i ärendet anfördt, vara ådagalagdt, får utskottet, med åberopande af hvad under nästföregående punkt anförts angående sättet för de för hithörande ändamål erforderliga medlens utgående, hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Riksdagen medgifver, att under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga, må såsom understöd för år 1909 åt *Stockholms alkoholisthem* utgå af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta, hos statskontoret inestående medel ett belopp af 8,500 kronor.

42:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 5,000 kronor att utgå till kuranstalten Solvik å Styrso på villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga.

Ang. anslag till kuranstalten Solvik.

[42.]

I afseende å utredningen i ämnet hänvisas till statsrådsprotokollet, sid. 155—158.

Med hänsyn till det stora gagn, ifrågavarande kuranstalt kan förväntas komma att medföra särskildt därigenom, att densamma är afsedd för patienter i mindre goda ekonomiska omständigheter och belägen i annan del af riket än de för närvarande af statsmedel understödda dylika anstalter, finner utskottet jämväl kuranstalten Solvik böra erhålla dylikt understöd. Mot det i sådant afseende begärda beloppet har utskottet icke något att erinra.

Utskottets yttrande.

Under åberopande af hvad utskottet under punkt 40 anført ang. sättet för de för ändamål af förevarande slag erforderliga medlens utgående, får utskottet alltså hemställa

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Riksdagen med-

gifver, att under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga, må, såsom understöd för år 1909 åt *kuranstalten Solvik å Styrsö* utgå af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta, hos statskontoret innestående medel ett belopp af 5,000 kronor.

Ang. anordnande af inspektion för elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring.

[48].

43:o) Med anledning af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1906—1908 ägt rum, för *anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring* på extra stat för år 1909 anvisa:

a) 20,000 kronor till arfvoden under samma år åt fyra inspektörer med 5,000 kronor till enhvar af dem för år räknadt; samt

b) 1,200 kronor till ersättning till ett skrif- och ritbiträde åt bemälda inspektörer.

Ang. förlikningsmän för medling i arbetstvister.

[51.]

44:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under åberopande af hvad till statsrådsprotokollet sid. 207 i detta ärende anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för år 1909 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af 25,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till *ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister*.

Ang. befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen.

[52.]

45:o) På grund af Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, i likhet med hvad för åren 1907 och 1908 ägt rum, för år 1909 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af 15,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande i och för *befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket* i enlighet med de af Riksdagen förut framlagda och i kungörelsen den 20 september 1907 närmare angifna grunder.

46:o) I en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling remitterad motion (n:o 164) hafva herrar *G. A. E. Kronlund* och *G. Thavenius* föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att ett anslag af förslagsvis tjugutusen kronor måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att uppå ansökan af Svenska Turistföreningen utbetalas till denna af 1909 års stat att emot redovisningsskyldighet till Kungl. Maj:t användas för beredande af förbättrade kommunikationer och uppehållsställen för turister i de lappländska fjällen.

Ang. motion om anslag till Svenska Turistföreningen.

I afseende å de skäl, motionärerna till stöd för sin framställning anfört, tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet, som icke vill förneka möjligheten af att Svenska Turistföreningen i sin gagnande verksamhet kan vara förtjänt af att, på sätt nu ifrågasatts, erhålla något understöd af statsmedel, kan emellertid icke, då i motionen icke förebragts någon som helst utredning vare sig om föreningens ekonomiska ställning eller angående det inflytande på densamma, ett anslag till nu föreslaget belopp skulle utöfva, tillstyrka motionen.

Utskottets yttrande.

Utskottet får alltså hemställa,

att herrar *Kronlunds* och *Thavenius'* förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

47:o) Af statsrådsprotokollet inhämtas, att, enligt hvad statskontoret anmält, nämnda ämbetsverk förskjutit följande belopp, hvilka borde anmälas till ersättande af Riksdagen under sjätte hufvudtiteln, nämligen:

Angående ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

godtgörelse för afkomst af boställen, som, enligt
nådiga brefvet den 31 maj 1878, innehafvare
af länsmanstjänster, hvarmed boställen varit
förenade, ägt undfå i anledning därpå, att före-
trädarna åtnjutit fardagsår kronor 2,895: 77

[53.]

Transport kronor 2,895: 77

	Transport kronor	2,895: 77
ersättning för enligt nådiga brefven den 4 augusti, den 12 oktober och den 3 november 1906 samt den 5 juli 1907 utbetalda kostnader för kommittén för afgifvande af yttrande och förslag beträffande förändrad organisation af järnvägsstyrelsen och därunder lydande förvaltningar	»	8,732: 08
enligt nådiga brefven den 30 januari och den 30 mars samt den 7, den 21 och den 31 december 1906 äfvensom den 12 och den 19 april samt den 5 juli 1907 utbetalda kostnader för kommittén för afgifvande af underdånigt yttrande och förslag till reglering af löneförhållandena för järnvägsstyrelsen och järnvägsstaten i öfrigt	»	39,737: 57
enligt nådiga brefven den 31 december 1904, den 27 oktober 1905, den 21 september, den 12 och den 31 december 1906 samt den 15 februari och den 27 mars 1907 utbetalda kostnader för den enligt nådigt beslut den 31 december 1904 tillsatta kommittén med uppdrag att uppgöra och afgifva förslag dels till bestämmelser angående de fordringar, som för tillgodo-seende af trafiksäkerheten eller eljest böra från statens sida ställas på de enskilda järnvägarna, dels ock till anordnande af nödig kontroll därå, att samma bestämmelser behörigen efterleivas	»	11,938: 48
enligt nådiga brefven den 17 juni 1904, den 10 mars och den 25 augusti 1905 samt den 6 september 1907 utbetalda kostnader för kommittén för verkställande af utredning rörande omreglering af rikets indelning i provinsial-läkardistrikt m. m.....	»	4,034: 20
enligt nådiga brefven den 17 juni 1904, den 22 december 1905, den 23 november och den 7 december 1906 samt den 28 juni 1907 utbetalda kostnader för kommittén för verkstäl-lande af revision af de för rättsmedicinska undersökningar gällande stadganden	»	3,410: 90
	Transport kronor	70,749: —

	Transport kronor	70,749: —
enligt nådiga brefven den 6 november 1903, den 14 och den 21 december 1906 samt den 18 och den 25 januari, den 26 april och den 12 juli 1907 utbetalda kostnader för kommittén för afgifvande af förslag rörande åtgärder mot smittosamma könssjukdomars spridande	»	20,232: 29
enligt nådiga bref den 20 oktober 1905, den 4 maj 1906 samt den 1 februari och den 21 juni 1907 utbetalda kostnader för kommittén för afgifvande af förslag rörande åtgärder för hämmande af människotuberkulosens utbredning i riket	»	12,240: 46
enligt nådiga brevet den 13 september 1907 utbetalda kostnader för kommittén för revision af byggnadsstadgan för rikets städer	»	4,531: 10
enligt nådiga brevet den 31 december 1906 utbetalda kostnader för kommissionen för granskning af gällande bestämmelser angående vård och försäljning af arsenik m. m.	»	3,793: —
enligt nådiga brefven den 18 januari, den 8 februari samt den 12 och den 26 april 1907 utbetalda kostnader för kommissionen för undersökning rörande vissa förhållanden i fråga om de svenska lapparnas rätt att med sina renar flytta öfver till Norge	»	2,080: 97
enligt nådiga brefven den 12 januari, den 12 april och den 2 augusti 1907 utbetalda kostnader för kommissionen för utredning af frågan om anordnande af direkt ångfärjeförbindelse mellan Sverige och Tyskland	»	7,224: 54
enligt nådiga brevet den 18 januari 1907 utbetalda kostnader för upprättande af förslag till rikets vapen	»	600: —
enligt nådiga brevet den 27 augusti 1907 utbetald godtgörelse åt personer, hvilka på kallelse af chefen för civildepartementet sammanträd i Stockholm för öfverläggning om förslag rörande reglering af löneförhållanden m. m. vid landsstaten samt i samband därmed stående frågor	»	2,992: —

Transport kronor 124,443: 36

	Transport kronor	124,443: 36
till länsmannen H. Nilsson Holmström enligt nådiga brevet den 7 augusti 1907 i förskott utbe- taladt reseunderstöd för företagande af en resa till Norge, Danmark och Tyskland för stu- derande af landtpolisväsendet.....	»	1,000: —
till sekreteraren i öfverståthållarämbetet för polis- ärenden A. H. von Sydow enligt nådiga brevet den 20 september 1907 utbetald ersättning för biträde inom civildepartementet vid uppgörande af förslag till en allmän polisförfattning för rikets städer och därmed jämförliga orter	»	1,500: —
enligt nådiga breffven den 26 oktober 1906 och den 8 mars 1907 utbetalda kostnader för bi- träde inom civildepartementet vid handläggning af fråga om vissa ändringar i kommunalför- ordningarna	»	4,209: 60
enligt nådiga breffven den 30 augusti och den 6 september 1907 utbetalda kostnader för viss utredning rörande sjukkasseeverksamheten i riket	»	5,409: 36
enligt nådiga breffven den 12 oktober och den 9 november 1906 samt den 28 juni och den 6 september 1907 utbetalda kostnader för biträde inom civildepartementet vid utredning och be- arbetning af vissa till arbetarlagstiftningen hörande frågor	»	11,037: 50
enligt nådiga breffven den 30 januari, den 3 och den 17 maj samt den 14 juni 1907 utbetalda kostnader för utredning beträffande emigra- tionsfrågan m. m.	»	27,455: —
enligt nådiga breffven den 10 juni 1904, den 10 februari, den 3 mars, den 21 juli och den 29 september 1905 samt den 21 december 1906 utbetalda kostnader för utmärkande af viss del af sjögränsen mellan Sverige och Norge	»	26,393: 87
till förste aktuarien hos kommerskollegium, filosofie doktorn G. H. Elmqvist, enligt nådiga bref den 8 mars och den 12 juli 1907 utbetald godt- görelse för fullgörande af honom lämnadt upp- drag att deltaga i medling i vissa arbetstvister	»	3,584: 35

 Transport kronor 205,033: 04

	Transport kronor	205,033: 04
enligt nådiga brefvet den 24 juli 1903 utbetalda kostnader för förvärfvande för statens räkning af fastigheten n:r 2 i kvarteret Lagerbärs-trädet m. fl. fastigheter inom Klara församling i Stockholm	»	56,753: 64
enligt nådiga brefvet den 26 april 1907 utbetald ersättning för biträde vid uppgörande af förslag till öfverenskommelse mellan svenska staten, å ena sidan, samt Luossavaara—Kiiruna-vaara, Grängesberg—Oxelösunds m. fl. bolag, å andra sidan, angående grufegendom m. m.,	»	4,550: —
enligt nådiga brefvet den 14 juni 1907 utbetalda kostnader för undersökningar rörande Luossavaara malmfält	»	45,000: —
enligt nådiga brefvet den 13 juli 1906 utbetald kostnad för behandling af medellösa lupus-patienter	»	5,000: —
enligt nådiga brefven den 26 april 1895 och den 28 maj 1897 utbetalda kostnader för anordnande af en undervisningskurs i anställande af bakteriologisk koleradiagnos	»	2,200: —
enligt nådiga brefven den 15 september 1905 och den 20 augusti 1907 utbetalda kostnader för vidtagande af åtgärder till förekommande af kolerans införande och utbredning i riket... ..	»	25,964: 04
enligt nådiga brefvet den 26 april 1907 utbetald ersättning för förlust till följd af åläggande att bortföra två byggnader från det till statens järnvägar upplåtna området af kronans öfverloppsmark vid Gellivare malmberg	»	300: —
till gäldande, enligt nådiga brefvet den 3 november 1906, af kostnader i anledning af inkallande af manskap från Första och Andra lifgrenadierregementena jämte nödigt befäl till förstärkande af Stockholms garnison under viss tid år 1905	»	62,027: 93
till gäldande, enligt nådiga brefvet den 28 september 1907, af kostnaden för en militärkommandering till Tidaholms köping under september månad år 1906	»	256: 10
	Transport kronor	407,084: 75

	Transport kronor 407,084: 75
enligt nådiga brefvet den 28 september 1907 utbetald kostnad för aflönande af extra polispersonal å landsbygden inom Västernorrlands län	» 1,500: —
till gäldande, enligt nådiga brefvet den 15 februari 1907, af kostnader för transport af manskap för släckning af skogseld vid Bäckefors i Älfsborgs län	» 163: 56
till gäldande, enligt nådiga brefvet den 22 juni 1906, af kostnader för anskaffande af militärtält för brandskadade i Åvik	» 1,946: 74
enligt nådiga brefven den 10 juni 1904, den 16 november 1906 samt den 8 februari 1907 utbetald kostnad för ordnande och förtecknande af de hos länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus samt Hallands län förvarade arkivhandlingar	» 1,300: —
enligt nådiga brefvet den 17 maj 1907 till disposition af öfverståthållarämbetet utgifvet belopp, utgörande kostnad för utgifvande under år 1907 af publikationen »Meddelanden angående automobiltrafik»	» 7,690: —
enligt nådiga brefvet den 21 september 1906 utgifvet belopp, utgörande bidrag till bestridande af kostnaderna för utgifvande af ett utaf öfverinspektören för sinnessjukvården i riket, medicinalrådet G. Schuldheis författadt arbete rörande sinnessjukvården	» 2,182: 64
	<hr/> Summa kronor 421,867: 69

Med iakttagande af grundsatsen om anslags bestämmande till jämnt tal af kronor, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till betäckande af ofvan omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 421,868 kronor.

Utskottet, hvars uppmärksamhet det ej kunnat undgå, att de förskjutna belopp, för hvilka ersättning nu äskas, äro synnerligen stora, hemställer,

att Riksdagen må, till ersättning af ofvan omnämnda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, på extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 421,868 kronor.

48:o) Kungl. Maj:t har vidare under punkt 54 föreslagit Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1908 angifna grunder, af *extra lönetillägg för innevarande år* åt en del tjänstemän och betjante i civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer å extra stat för år 1909 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 440,000 kronor.

Ang. extra
lönetillägg.
[54.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagens lopp afgifva särskildt utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

I utskottets nu afgifna utlåtande hafva icke behandlats Kungl. Maj:ts under sjätte hufvudtiteln framställda förslag om anvisande af medel till *iståndsättande och ombyggnad af Skanörs hamn*, till *upprensning af det s. k. Väckholmssundet*, till *låneunderstöd för enskilda järnvägar*, till *nya byggnader och anläggningar vid statens järnvägar*, till *utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala*, till *utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Liljeholmens och Älfsjö järnvägsstationer*, till *ny rörlig materiel vid statens järnvägar*, till *kompletteringsarbeten å järnvägen Gellivare—Riksgränsen*, till *ytterligare utbyggande af den elektriska kraftstationen vid Trollhättan* samt till *ledning för distribuering af elektrisk energi från Trollhättan*.

I afseende å dessa framställningar kommer utskottet att afgifva särskilda utlåtanden.

Stockholm den 11 februari 1908.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

vid *punkten 8, mom. 1:o* (ang. aflöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket):

af herrar friherre *C. H. Falkenberg* och *K. Starbäck*, hvilka yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, medgifva, att hvad i § 4 mom. 1:o i aflöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket af den 11 oktober 1907 finnes stadgadt rörande vaktmästare må för tiden från och med den 1 januari 1909 gifvas den ändrade lydelse, statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 januari 1908 innehåller; att de vid samma aflöningsreglemente fogade allmänna grunder till aflöningsförhöjning för icke provisionsberättigad tjänsteman må, hvad angår vaktmästare, likaledes för tiden från och med den 1 januari 1909, erhålla den ändrade lydelse nämnda statsrådsprotokoll angifver;

vid *punkten 8, mom. 3:o* (ang. herr Erikssons motion, n:o 108, i fråga om understöd åt änkor Nyberg och Johansson):

af herr *K. Starbäck*, som yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att Riksdagen måtte bevilja änkan efter arbetaren Sven Emil Nyberg ett årligt understöd af 300 kronor och änkan efter arbetsledaren Johan Thure Johansson ett årligt understöd af 440 kronor att utgå af telegrafverkets medel under deras återstående lifstid, så länge de förblifva ogifta;

vid *punkten 39* (ang. herr K. G. Karlssons motion, n:o 121, i fråga om anslag till hafskuranstalten å Styrö):

af herrar *I. Wijk*, *P. Sörensson*, grefve *A. F. C:son Wachtmeister*, *G. Ros*, *E. A. G. A. Wijkander*, *D. Persson*, *E. Hammarlund*, *K. Starbäck* och *A. Wiklund*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Såsom af motionen — — — — — aflåtits.

Ehuru sålunda både medicinalstyrelsen och tuberkuloskommittén afstyrkt beviljandet för närvarande af det begärda anslaget, har likväl utskottet, som vidhåller statsutskottets vid 1907 års riksdag uttalade

gynnsamma omdöme om anstalten och öfvertygelsen att densamma är förtjänt af statsunderstöd, ansett, att beviljandet af det begärda understödet icke längre bör uppskjutas. Hufvudanledningen till utskottets afstyrkande hemställan vid ärendets behandling vid sistlidet års riksdag var nämligen den bristande ekonomiska utredningen, och ehuru väl de uppgifter i sådant hänseende, som i den nu föreliggande motionen lämnas, icke kunna anses vara af den omfattning, som af 1907 års Riksdag afsågs, anser likväl utskottet motionärens meddelande därom, att det äskade anslaget är afsedt att bereda möjlighet till öfvergång från enbart vård å sommarsanatorium till sjukhusvård hela året om i det för sådant ändamål nyuppförda kustsjukhuset, att styrelsen icke vågar börja den nya och utvidgade sjukhusdriften, innan man försäkrat sig om medel till dess framtida underhåll, samt att styrelsen förklarar sig beredd att anskaffa öfriga behöfliga medel för driftkostnaderna, om staten tillskjuter 10,000 kronor årligen, vara af sådan betydelse för bedömandet af den verkan, det begärda anslaget skulle komma att utöfva å föreningens ekonomi, att utskottet icke anser, att utredningsfrågan längre bör ställa sig hindrande i vägen för anslagets beviljande. Beträffande den af utskottet vid senaste riksdagen vidrörda frågan om möjligheten att bereda vård vid anstalten åt patienter från andra delar af landet än Göteborg med omnejd, anser utskottet en anordning i sådant syfte vara synnerligen önskvärd och antalet sådana patienter lämpligen böra bestämmas till 12.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen i anledning af herr Karlssons förevarande motion må, under förutsättning att Göteborgs stad lämnar ett bidrag af lägst 15,000 kronor samt att vård å anstalten beredes för minst 12 utom Göteborgs stad boende patienter, till *bestridande af kostnaderna för vård af mindre bemedlade skrofulösa barn vid hafskuranstalten å Styrso i Göteborgs skärgård* å extra stat för år 1909 bevilja ett anslag af 10,000 kronor att utgå under de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t må pröfva lämpligt bestämma.

Herr *J. T. Larsson* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1908 års riksstat anslår:					
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Summa.	
		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
6,500	—	—	—	6,500	—
36,000	—	—	—	36,000	—
17,000	—	—	—	17,000	—
91,800	—	—	—	91,800	—
87,422	—	—	—	87,422	—
2,739,350	—	—	—	2,739,350	—
179,400	—	—	—	179,400	—
12,000	—	—	—	12,000	—
2,700	—	4,567	—	7,267	—
18,424,000	—	—	—	18,424,000	—
10,018,000	—	—	—	10,018,000	—
513,600	—	—	—	513,600	—
32,127,772	—	4,567	—	32,132,339	—

Civil-

Statsministern, lönefyllnad, *förslagsanslag*, högst
 Statsråden utan departement, 3 à 12,000 kronor. Nuvarande
Ökas med
 Departementschefen
 Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli. Nuvarande
Ökas med
 Öfverståthållarämbetet. Nuvarande belopp
Ökas med
 Landsstaterna i länen (däraf 150,000 kronor *reservationsanslag*).
Ökas med
 Väg- och vattenbyggnadsstaten (däraf två särskilda *reserva-*
undersökningar, hvaradera å 45,000 kronor)
 Vägar och kommunikationer
 Jordförluster genom kanal- och väganläggningar, *förslagsanslag*
 Postverket, *förslagsvis* beräknadt att utgå direkt af postmed-
Ökas med
 Telegrafverket, *förslagsvis* beräknadt att utgå direkt af tele-
Ökas med
 Medicinalstyrelsen med dithörande stater (däraf 12,000 kronor
Ökas med

1) Af Kungl. Maj:ts föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

Litt. A.

riksstatens Sjätte hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:						
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jäm- förlig anvis- ning, på för- slag.		Summa.		
				Ersättningar.				
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
		6,500	—	—	—	6,500	—	
belopp	36,000: —	45,000	—	—	—	45,000	—	
	9,000: —	17,000	—	—	—	17,000	—	
belopp	91,800: —	93,300	—	—	—	93,300	—	
	1,500: —	87,422: —	—	—	—	87,422: —	—	
	8,600: —	96,022	—	—	—	96,022	—	
Nuvarande belopp	2,739,350: —	3,771,650	—	—	—	3,771,650	—	
	¹⁾ 1,032,300: —	179,400	—	—	—	179,400	—	
<i>tionsanslag</i> , till expenser för allmänna arbeten och till väg-		12,000	—	—	—	12,000	—	
		2,700	—	4,567	—	7,267	—	
len. Nuvarande belopp	18,424,000: —	20,340,000	—	—	—	20,340,000	—	
	¹⁾ 1,916,000: —	11,115,000	—	—	—	11,115,000	—	
grafmedlen. Nuvarande belopp	10,018,000: —	563,000	—	—	—	563,000	—	
	1,097,000: —		—	—	—		—	
<i>reservationsanslag</i>). Nuvarande belopp	513,600: —		—	—	—		—	
	¹⁾ 49,400: —		—	—	—		—	
		Trpt	36,241,572	—	4,567	—	36,246,139	—

1908 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Summa.			
		Ersättningar.					
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
Trpt	32,127,772	—	4,567	—	32,132,339	—	
	104,250	—	—	—	104,250	—	Hyresersättning åt provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i> , högst
	65,000	—	—	—	65,000	—	Bidrag till extra provinsialläkares aflönande, <i>förslagsanslag</i> ..
	3,500	—	—	—	3,500	—	Resestipendier åt civile läkare
	8,250	—	—	—	8,250	—	Ortopediska institutet
	15,000	—	—	—	15,000	—	Vaccinationens befrämjande, <i>reservationsanslag</i> . Nuvarande <i>Minskas</i> med
	185,000	—	—	—	185,000	—	Till bestridande af kostnader för allmän hälso- och sjukvård,
	3,000	—	—	—	3,000	—	Svenska läkarsällskapet
	15,774	—	—	—	15,774	—	Lasarettets underhåll
	2,400,000	—	—	—	2,400,000	—	Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>
	75,000	—	—	—	75,000	—	Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>förslagsanslag</i>
	15,850	—	—	—	15,850	—	Karantänsinrättningen på Kängö, <i>förslagsanslag</i> , högst. Nu- <i>Ökas</i> med
	265,000	—	—	—	265,000	—	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>
	50,000	—	—	—	50,000	—	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>
	685,000	—	—	—	685,000	—	Postafgifter för tjänstebref och dylika försändelser, <i>förslags-</i>
	425,832	—	—	—	425,832	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> . Nu- <i>Ökas</i> med
	12,000	—	—	—	12,000	—	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>
S:ma	36,456,228	—	4,567	—	36,460,795	—	

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Summa.	
				Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	Trpt	36,241,572	—	4,567	—	36,246,139	—
		104,250	—	—	—	104,250	—
		65,000	—	—	—	65,000	—
		3,500	—	—	—	3,500	—
		8,250	—	—	—	8,250	—
belopp	15,000: —	7,700	—	—	—	7,700	—
	7,300: —	185,000	—	—	—	185,000	—
<i>förslagsanslag</i>		3,000	—	—	—	3,000	—
		15,774	—	—	—	15,774	—
		2,400,000	—	—	—	2,400,000	—
		75,000	—	—	—	75,000	—
varande belopp	15,850: —	16,600	—	—	—	16,600	—
	750: —	265,000	—	—	—	265,000	—
		50,000	—	—	—	50,000	—
<i>anslag</i>		685,000	—	—	—	685,000	—
varande belopp	425,832: —	425,869	—	—	—	425,869	—
	37: —	12,000	—	—	—	12,000	—
	Summa	40,563,515	—	4,567	—	40,568,082	—

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
S j ä t t e hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Civildepartementet.		
<i>Civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:</i>		
Till förhöjning af de inom civildepartementet anställda amanuensernas arfvoden m. m.	15,900: —	
» biträde inom departementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet	3,000: —	
» en särskild föredragande inom departementet af ärenden rörande elektriska anläggningar m. m.	3,500: —	
» godtgörelse till ytterligare en särskild föredragande inom departementet	6,000: —	
		28,400 —
<i>Öfverståthållarämbetet:</i>		
Till utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik»		24,000 —
<i>Landsstaterna i länen:</i>		
För polisbevakning på landet		1) 450,000 —
<i>Väg- och vattenbyggnadsstaten:</i>		
Till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	15,400: —	
» undersökningar af mindre hamnar och farleder m. m.	10,000: —	
» anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiell	5,000: —	
» bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar	1,250,000: —	
	Trpt 1,280,400: —	502,400 —

1) Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

		Kronor.	ö.
	Trpt 1,280,400: —	502,400	—
Till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder	400,000: —		
» istandsättande och ombyggnad af Skanörs hamn ¹⁾ 100,000: —			
» upprensning af det s. k. Väckholmssundet ¹⁾ 75,000: —		1,855,400	—
<i>Medicinalstaten:</i>			
Till personligt lönetillägg till tillförordnade medicinalrådet Gustaf Richard Stenbeck	600: —		
» aflönande af en extra vaktmästare hos medicinalstyrelsen	800: —		
» arfvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning	5,800: —		
» bekostande af behandling enligt den s. k. ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade patienter från landsorten	12,000: —		
» underhåll under år 1909 af Järfsö sjukhus för spetälska	20,000: —		
» uppförande af ett nytt hospital å Sätters kungsgård och därintill gränsande mark	525,000: —		
» anläggning af ett hospital i närheten af Västervik	625,000: —		
» uppförande vid Göteborgs hospital af en byggnad, afsedd för sinnessjuka af första betalningsklassen	150,000: —		
För anordnande af elektrisk belysning vid Uppsala hospital	100,000: —		
» uppförande af boställshus för hospitalsläkare vid Kristinehamns hospital samt vid Lunds hospital och asyl	54,000: —		
» uppförande vid Vänersborgs hospital och asyl af två boställshus för gifta manliga sjukskötare och vid Göteborgs hospital af två dylika boställshus	104,800: —		
Till upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. folksanatorierna	200,000: —	1,798,000	
	Transport	4,155,800	—

¹⁾ Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.

		Kronor.	ö.
		Trpt	4,155,800 —
<i>Diverse anslag:</i>			
Till anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring...	21,200: —		
» ersättning åt förlikningsmän för medling i arbets-tvister, <i>förslagsanslag</i>	25,000: —		
» befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i>	15,000: —		
» betäckande af utaf Statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	421,868: —		
» beredande af ett extra lönetillägg för år 1908 åt en del tjänstemän och betjante i civildepartementet samt därtill hörande ämbetsverk och kårer.....	¹⁾ 440,000: —	923,068	—
Summa		5,078,868	—

¹⁾ Af Kungl. Maj:t föreslaget belopp, hvaröfver utskottet framdeles kommer att afgifva särskildt yttrande.